

Talita Björkstедt & Anita Sinko

Ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle

**VUOKATTI
SAFARIS**

Restonomi

Matkailu-, ravitsemus- ja
talousala

Kevät 2018

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tiivistelmä

Tekijä(t): Talita Björkstедt ja Anita Sinko

Työn nimi: Ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle

Tutkintonimike: Restonomi (AMK), matkailualan koulutusohjelma

Asiasanat: Valjakkoajo, ajo-opetus, turvallisuus, oppiminen, video

Toiminnallisena opinnäytetyönä suunniteltiin ja toteutettiin uusi ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle, tarkemmin suunnattuna huskyohjelmiin. Yritys on käyttänyt ajo-opetusvideota huskysafarien yhteydessä jo pitkään, mutta kaipasi siihen päivitystä. Toimeksiantajan kriteereinä oli, että videossa on selkeät ohjeet reen ohjaukselle ala- ja ylämäessä, käsimerkit, kuskinvaihto ja reen ajoasento. Jokainen asiakas näkee opetusvideon osana turvallisuusohjeistusta ennen safaria. Yritys oli meille entuudestaan tuttu ja työnkuva mieluisa.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu matkailupalvelun, matkailupalvelun turvallisuuden, koiravaljakkotoiminnan ja videoiden tekemisen ja käyttämisen teoriasta. Matkailupalvelun teoriassa perehdytään huskysafareihin matkailupalveluna ja tutustutaan lyhyesti vetokoirien historiaan käyttöeläimenä. Matkailupalvelujen turvallisuudessa kiinnitetään huomiota siihen, kuinka videon tarkoituksena on perehdyttää asiakas ohjaamaan rekeä turvallisesti, sekä pohditaan ohjelmapalvelujen turvallisuutta. Ytimekäs toimiva video on myös tehokas perehdyttäjä turvallisuuden kannalta. Koiravaljakon teoriassa tutustutaan huskysafareihin ilmiönä, minkälainen on Vuokatti Safaris Oy:n toiminta ja mikä on heidän asiakassegmenttinsä, joille video on suunnattu.

Videoiden tekemisen ja käyttämisen teoria sisältää videoiden tekemiseen vaadittavat taidot ja toimenpiteet sekä varusteet. Käyttämisessä taas perehdytään videoiden pedagogiikkaan sekä sisällön tärkeyteen toimia opetustarkoituksessa.

Lopullisessa raportissa kuvataan myös työn lopullinen tuote, ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle. Toiminnallinen osuus sisältää onnistumisen arvioinnin ja molempien tekijöiden pohdinnan. Ajo-opetusvideon suunnittelu ja toteutus suoritettiin pääosin keväällä 2018.

Abstract

Author(s): Talita Björkstedt & Anita Sinko

Title of the Publication: Driving instruction video for Vuokatti Safaris.

Degree Title: Bachelor of Tourism

Keywords: sled dogs, driving instructions, safety, learning, video

The purpose of this functional thesis was to plan and produce a new driving instruction video for huskyactivities of Vuokatti Safaris. Instrucion video has been used in the company for many years but it needed to be updated. The client wanted that the video would have clear instructions for driving the sled uphill and downhill, handsignals, changing the drivers and proper posture while driving the sled. Every customer sees the video as a part of safety instruction before the safari. We were already familiar with the company and the assignment suited us.

The theoretical framework of the thesis consists of tourism service and the safety of it, dog sled activities and producing/using videos. The theory of tourism services explains dog sled activities as a tourism service and tells briefly about the history of using sled dogs as utility animals. The safety of tourism services focuses on how the purpose of the video is supposed to instruct the customer to drive the sled safely. A well composed functional video is also an effective briefing tool for safety reasons. The theory of dog sleds explains dog sled safaris as a phenomenon, the operation of Vuokatti Safaris Oy and what is their customer segment like, that the video is aimed for.

The theory of making and using videos contains the required skills, procedures and equipment. It also takes a look at the pedagogics of a video and the importance of content in a video with an intent to teach.

The final report also gives an insight to the actual product, a driving instruction video for Vuokatti Safaris Oy. The functional part contains an evaluation of success and self-reflection of both authors. Planning and production of the driving instruction video was done mainly during the spring of 2018.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Perustiedot toimeksiantajasta	2
2.1	Yrityksen toiminta	2
2.2	Asiakassegmentti	4
2.3	Huskyt ja niiden käyttöhistoria	5
3	Toiminnallinen opinnäytetyö	6
4	Turvallisuus ohjelmapalveluissa	8
5	Ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle.....	14
5.1	Videon käyttö matkailupalveluissa	16
5.2	Oppiminen videon välityksellä	18
5.3	Kokonaisuuden toimivuus	24
6	Käytetyt laitteet ja järjestelmät.....	27
6.1	Gopro Hero 3 - kypäräkamera.....	27
6.2	Nikon D5100 järjestelmäkamera	28
6.3	DJI Phantom 4 Advanced - kopterikamera	28
6.4	Editointiohjelma.....	30
6.5	Yhteenveto videosta.....	31
7	Onnistumisen arviointi	33
8	Yhteenveto ja pohdinta	36
9	Lähteet.....	39

Liitteet

1 Johdanto

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä uusi ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle. Opetusvideo tulee yrityksen koiravaljakkosafareille opastuskäyttöön ennen safaria, jotta asiakkaat saadaan ohjeistettua valjakon oikeaoppisesta ajamisesta. Yrityksellä on ollut jo vuosia käytössä opetusvideo, mutta toimeksiantaja toivoo siihen päivitystä sen mm. sisältäessä turhaa sisältöä. Toimeksiantajalla oli selkeät toiveet videon sisällystään, ja saimme hyvät ohjeet heti prosessin alussa.

Tavoitteena on saada yritykselle uusi, toimiva ja käyttöön tuleva ajo-opetusvideo, johon kaikki osapuolet ovat tyytyväisiä. Video on safareilla olennainen, koska ajo-ohjeet kerrataan turvallisuussyitä monta kertaa ennen safaria. Ajo-opetusvideosta pyritään saada moderni ja helposti ymmärrettävä kaikille safarin asiakkaille kansallisuudesta riippumatta, sillä yrityksen asiakkaat ovat suurimmaksi osaksi kansainvälisiä. Videosta myös tehtiin tekstitön versio, jotta siihen voi tarvittaessa lisätä jonkin tietyn kielen.

Opinnäytetyössä kerromme ajo-opetusvideon pyytäneen yrityksen historiasta ja toiminnasta. Tutustumme lyhyesti vetokoirien käyttöön ja niiden historiaan. Pohdimme videoiden käyttöä eri matkailupalveluissa, sekä erityisesti matkailupalvelujen erilaisissa opetus-tilanteissa. Syvennymme opetusvideoiden tarpeellisuuteen ja niiden suoraan yhteyteen matkailupalveluiden turvallisuudessa. Käymme läpi Vuokatti Safariksen koiravaljakkoajelussa tapahtuvia mahdollisia riskejä, kuinka niitä ennakoidaan ja miten video auttaa turvallisuudessa. Lisäksi kerromme laitteista, kameroista ja editointiohjelmasta, joita käytimme ajo-opetusvideon tekemisessä.

2 Perustiedot toimeksiantajasta

Vuokatti Safaris Oy on elämystuotteita tarjoava yritys, joka toimii myös ohjelmatoimistona, joka valmistaa monenlaisia eri ohjelmapaketteja asiakkaiden tai matkanjärjestäjien toiveiden mukaan. Yritys sijaitsee Vuokatissa, ja se on muodostunut kahden pienemmän yrityksen, Vuokatti Huskyn ja Vuokatti Safarin yritysfuusiosta 2014. Perustajajäseniä on kaksi, Kimmo Laasonen ja Samuli Junttila. Heistä toimeksiantajana toimii koiravaljakkotoiminnasta vastaava Kimmo Laasonen, joka ennen yritysfuusiota pyöritti perheensä kanssa Vuokatti Huskya vuodesta 2004. Kelkkasafareista ja välinevuokraamosta safaricenteristä vastaa Samuli Junttila. Molemmat yrityksen perustajat toimivat oppaina safareilla muiden työntekijöiden ohella. Perustajat ovat toimineet matkailualalla Vuokatissa yli kymmenen vuotta. Sekä Vuokatti Husky että Vuokatti Safari olivat alkujaan perheyrityksiä.

Yritysfuusion jälkeen Vuokatti Safaris tarjoaa monenlaisia palveluja ympäri vuoden. Koiravaljakkosafarit, moottorikelkkasafarit, vaellukset ja erilaisten välineiden vuokraus hoituu saman katon alta.

2.1 Yrityksen toiminta

Vuokatti Safariksen toiminta on alkanut sen nykyisellä nimellä vuonna 2014. Tuottoisin ja kiireisin aika yritykselle on ehdottomasti talvi, vaikka kesäsesonki onkin Vuokatissa majoittuneiden asiakkaiden osalta myös kiireistä (kuva 1). On myös kuitenkin otettava huomioon, että osa Vuokatissa yöpyvistä asiakkaista ei välttämättä ole matkailijoita, vaan myös erimerkiksi urheilijoita, jotka treenaavat Vuokatissa ympärivuotisesti.

Kuva 1, Kaikki yöpymiset Sotkamossa vuosilta 2016 ja 2017 (visitfinland, muokattu)

Koirat vetävät myöskin kesällä, joskin lämpötilojen ja lämpöhalvauksen riskin rajoittamina paljon vähemmän. Ainoat koiraohjelmat ilman lämpörajoitusta ovat vierailu Huskyareenalla, joka parhaimmillaan pyörii viikon jokaisena päivänä, ja johon voi osallistua isokin ryhmä, sekä yrityksen hiihtoputkiohjelmat, jolloin koirat vetävät rekeä reilun kilometrin pituisessa hiihtotunnelissa. Tavallisia sulan maan Huskysafareita ei kuitenkaan voi myydä kovinkaan paljon, eikä niistä saada samalla tavalla tuottoa kuin talvella. Vuokatti itsessään, kuten Vuokatti Safariskin, tarjoaa palveluja ja ohjelmalveluja ympärivuotisesti, mutta luonnollisesti talviohjelmiin erikoistunut yritys tuottaa talvella eniten, kuten mikä tahansa muu sesonkituote, esimerkiksi hiihtokeskukset tai uimarannat.

Talvisin yritys tarjoaa koiravaljakkosafarien lisäksi moottorikelkkasafareita, lumikenkäilyvaelluksia sekä joulun aikaan joulumaan pukin ja oikeiden porojen kera. Kesällä tarjonnassa on koiraohjelmien lisäksi erilaisia vaelluksia parista tunnista yön yli retkeen, melonta- ja kalastusretkiä, karhunkatselua sekä kesän 2018 uusimpina tuotteina speedboat ajelua sekä Sun Tracker - aluksella risteilyä. Asiakkaat voivat myös vuokrata pyöriä, kajakkeja, kanootteja tai vaikka soutuveneitä päiväksi käyttöönsä.

Yrityksellä on safaricenter Vuokatin keskustassa, josta starttaavat moottorikelkkasafarit ja joka toimii myös välinevuokraamona kesät talvet. Huskytarha on sijainniltaan hieman syrjemässä, muutaman kilometrin päässä safaricenteristä. Koiravaljakko-ohjelmat alkavat aina huskytarhalta ja ovat pituudeltaan puolesta kilometristä kolmeen kymmeneen viiteen kilometriin.

Yrityksessä on perustajien lisäksi muutama vakityöntekijä, sekä talvisesongilla tarpeen mukaan töissä oppaita, kuskeja, tulkkeja ja työharjoittelijoita ympäri Suomea sekä myös ulkomailta.

2.2 Asiakassegmentti

Vuokatti Safaris Oy:n asiakassegmentti on kattava, etenkin talvisesongin aikaan. Osa asiakkaista tulee yksilöinä, pariskunnittain tai perheensä kanssa koiravaljakkoajelulle, ja osa tulee erilaisten matkanjärjestäjien kautta sekalaisina ryhminä. Talvikauden 2017-2018 ikähaarukka on arviolta kolme-neljävuotiaasta lapsesta 80-vuotiaisiin maailmanmatkajiin. Koiravaljakko-ohjelmat soveltuvat hyvin eri ikäryhmille, ja yrityksellä on eri mittaisia safareita, joista lyhyin on noin 1,5h ja pisin viisi tuntia. Pidemmät safarit ovat hieman haasteellisempia kuin lyhyemmät, mutta vanhempikin kuski pärjää niillä. Lapset eivät aja valjakkoa itse, vaan ovat reessä matkustajina porontaljoihin ja viltteihin käärittynä.

Maantieteellisesti asiakkaita saapuu eniten venäjältä ja eri puolilta Eurooppaa, sekä lisääntyvässä määrin Aasiasta ja tietenkin eri puolilta Suomea. Aiemmin mainittuna asiakaskunnan ikä on todella laaja. Asiakkaat ovat melko tasapuolisesti sekä miehiä että naisia. Kiinnostus Suomeen ja sen luontoon ovat yleensä vahvoja vetovoimatekijöitä, ja asiakkaat ovat valmiita maksamaan ainutlaatuisesta kokemuksesta talvisessa maisemassa. Suomi on yleisesti hieman kallis maa matkustaa verrattuna muuhun Eurooppaan, ja huskysafarien hinta on yrityksessä safarin pituudesta riippuen 69€-275€ aikuiselta, joka on muihin suomalaisiin safariyrityksiin verrattuna normaali hinta.

Asiakaskuntaa yhdistää yleensä samat tekijät, suomen luonto, elämyksien hakeminen sekä aktiivisuus. Koiravaljakkotoiminta on monimuotoista ja sopii kaikenlaisille toimijoille, ulkomaalaisille, suomalaisille, niin perheille kuin yksityisille matkailijoillekin.

Videon teossa tuli ottaa huomioon, miten monenlaiset ihmiset tulevat sen näkemään. Videon, jonka parhaimmillaan lähes sata erilaista ihmistä näkee päivässä, tulee olla niin ymmärrettävä, että jokainen sisäistää sen ohjeet. Laaja ikähaarukka tulee olla otettuna huomioon, ettei käytetä sellaisia ilmaisuja tai slangisanoja, joita kaikki eivät välttämättä ymmärrä. Tästäkin syystä halusimme tehdä videosta mahdollisimman selkeän kaikenikäisille ja eri kansalaisuuksille. Koska videon katsojat ovat eri maista, päädyimme tekemään videon tekstit englanniksi. Opas on aina videon katsomisessa mukana, ja kertoo tarkemmat ohjeet myöhemmin uudestaan. Toimeksiantaja sai myös tekstittömän version videosta, johon voi halutessaan lisätä tarvitsemansa kielen, jos kokee sen tarpeelliseksi.

2.3 Huskyt ja niiden käyttöhistoria

Vuokatti Safariksellä on noin 80 vetokoira, jotka ovat enimmäkseen alaskanhuskyja. Kennelistä löytyy kuitenkin myös perinteisiä siperianhuskyja. Alaskanhusky ei ole itsessään virallinen rotu, joten se voi olla ulkoisilta tekijöiltään todella erinäköinen, mutta silti tehokas vetokoira. Yrityksellä onkin myös lyhytkarvaisia ja luppakorvaisia alaskanhuskyja, jotka eivät näytä vetokoirilta, mutta vetävät safarien lisäksi myös kisoissa.

Ns. alkuperäinen vetokoira on siperianhusky, joka on nimensä mukaisesti lähtöisin Siperiasta. Rotu on kehittynyt alkuperäiskansojen käyttämistä rekikoirista, jotka olivat suuri apu kansojen jokapäiväisessä elämässä. Koirien avulla liikkuminen oli helpompaa haastavissakin olosuhteissa, ja ne auttoivat myös metsästyksessä. (Pfirstinger, 1997, 125)

Nyky päivänä vetokoiria käytetään työ- ja harrastekoirina. Safarikäytössä on useimmiten siperianhuskyjen lisäksi alaskanhuskyja. Alaskanhusky ei ole itsessään virallinen rotu, mikä antaa sille paljon enemmän jalostuksellisia mahdollisuuksia. Luonne ja sitkeys ovat kuitenkin jalostuksen tärkeimmät piirteet. Ulkonäölliset seikat, joilla ei ole merkitystä kilpailun kannalta, ovat toissijaisia. Tämän vuoksi alaskanhuskyt voivat olla toisistaan hyvinkin poikkeavia ulkonäöltään. (Pfirstinger, 1997, 125)

Koiran kesyyntyessä sudesta sitä käytettiin apuna metsästykseseen ja vartiointiin. Arktisemmillä alueilla niitä käytettiin myös vetoeläimenä, ja ne auttoivat metsästyksen ja kalastuksen lisäksi myös haastavilla alueilla liikkumisessa ja postin, tavaroiden tai saaliiden kuljettamisessa. Siperianhusky alkoi rotuna kehittyä näin. Koirien kestävyys ja kyky juosta pitkiäkin matkoja lumituiskussa olivat todella tärkeitä ominaisuuksia alkuperäiskansoille, ja rotu onkin nykystandardeilla todella terve, koska sen jalostus alkoi nimenomaan käyttötarkoituksesta, ei kosmeettisista syistä. Koirien tarve kulkutarkoituksessa on vähentynyt, mutta rotu on säilynyt elinvoimaisena matkailutuotteissa ja harrastajilla koiravaljakkokilpailujen muodossa. (Suomalainen Siperianhukky-seura, n. d., 9.5.2018)

Kilpailuissa ei kuljeteta tavaraa, vaan ajetaan nopeudessa toisia vastaan. Kilpailureki on tavallista rekeä kevyempi, ja se on suunniteltu vain yhdelle ihmiselle. Valjakot ajavat kelkkaurilla ja metsäautoteillä. Koiria on valjakossa luokasta riippuen neljästä kahdeksaan, ja päivittäinen kilometrimäärä vaihtelee 10 kilometristä 40 kilometriin. Kilpailuihin voi osallistua minkä rotuisella koiralla tahansa, mutta käyttökokeisiin voi ilmoittautua vain täysin puhdasrotuinen siperianhuskyvaljakko. (Suomalainen Siperianhukky-seura, n. d., 9.5.2018)

3 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi vaihtoehdoista ammattikorkeakoulun tutkimukselliseen opinnäytetyölle. Tavoitteena toiminnallisessa opinnäytetyössä on käytännön toiminnan ohjeistaminen, opastaminen tai toiminnan järjestäminen. Yhtenä vaihtoehtona voi olla esimerkiksi tapahtuman järjestäminen. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 9)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä vaaditaan selvityksen tekemistä, sillä ammattikulttuureissa on paljon taitoja ja tietoa, jota ei tavoiteta ilman selvityksen tekemistä. Tutkimuksellinen selvitys kuuluu myös toiminnallisen opinnäytetyön idean tai tuotteen toteutustapaan, mutta toiminnallisessa opinnäytetyössä ei välttämättä tarvitse käyttää tutkimuksellisia menetelmiä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuskäytäntöjä pystytään käyttämään väljemmin, vaikka tiedon keräämisessä keinot ovat samat. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 9,57-58)

Toiminnallinen opinnäytetyö on kaksijakoinen. Siihen kuuluu kirjallinen raportti ja itse tuote eli produkti, joista selviää, minkälainen prosessi on ollut, kuinka se on toteutettu ja millaisiin johtopäätöksiin on tultu. Raportissa myös arvioidaan omaa oppimista opinnäytetyöprosessin aikana. (Vilkkä & Airaksinen 2004, 65)

Opinnäytetyön tekeminen toiminnallisena oli molemmilla päällimmäisenä mielessä alusta asti, ja kun sopiva aihe löytyi, ei asiaa enää tarvinnutkaan miettiä. Toiminnallinen opinnäytetyö oli meille tutkimuksellista mielisempi, koska pidämme molemmat enemmän käytännön työstä, kuin teoreettisesta ja tällaisessa työssä pääsimme tekemään jotain konkreettista. Kun opinnäytetyönä on tuote, koemme tekevämme samalla jotain hyödyllistä toimeksiannon antaneelle yritykselle.

Saimme idean opinnäytetyöhön nähdessämme itse ajo-opetusvideon sekä kuullessamme toimeksiantajan kaipaavan siihen pientä päivitystä. Hetken aikaa epäröintiä tuotti videon tekoon vaadittava editointitaito ja kuvauspäivien aikataulun haastavuus, mutta päätimme ryhtyä työhön kuitenkin. Prosessin kulkiessa eteenpäin tutustuimme editointiohjelmaan hieman ennakkoon, sekä aloimme kokeilla kepillä jäätä, yrityksen ja erehdyksen kautta. Kun ohjelman käytön alkoi oppia, se toi raikasta vaihtelua muun opinnäytetyön tekemiseen.

Omien tietojemme mukaan aivan tämän kaltaista opinnäytetyötä ei myöskään ole aiemmin tehty, joten oli mukavaa tehdä jotain uutta. Kiehtovaa oli myös käyttää täysin itsellemme tuntemattomia työkaluja, kuten editointiohjelmaa ja goprota. Videon tekemiseen

liittyvä ennalta suunnittelu ja sommittelu oli myös meille uutta ja kiehtovaa työtä, jota olisi mukava päästä tekemään uudestaan. Pääsimme myös näkemään videon tekemiseen vaativat lukuiset eri osa-alueet, ja koemme, että opimme itse tätä opinnäytetyötä tehdessä paljon.

4 Turvallisuus ohjelmapalveluissa

Turvallisuus on todella tärkeä osa ohjelmapalveluyritysten toiminnassa ja tuotteissa. Koiravaljakkosafareilla on poikkeuksetta monta muuttuvaa osaa, sekä usein kokemattomia asiakkaita. Turvallisuusopastuksen on siis oltava riittävä, sekä oppaan/oppaiden on oltava ammattitaitoisia ja päteviä, jotta turvallisuuden taso pysyy hyvänä.

Ohjelmapalvelun turvallisuuden tutkimisessa tulee kiinnittää erityinen huomio siihen, että asiakkaat osallistuvat pääsääntöisesti vapaaehtoisesti hyvinkin vaativiin ja riskialttiisiin suorituksiin omien tarpeidensa ja motiiviansa perusteella. Seikkailulliset aktiviteetit vastaavat asiakkaan tarpeeseen kokea hyvinkin korkeaa jännitystä ja pelkoa sekä kokeilla omia rajojaan ja kykyjään. Seikkailumatkailun yleisimpinä piirteinä pidetään seuraavia ominaisuuksia:

- epävarma lopputulos
- vaara ja riski
- haaste
- odotettavissa olevat palkkiot
- uutuus
- jännitys
- uuden etsiminen ja löytäminen
- pako ja irrottautuminen arjesta
- oppiminen ja omaksuminen
- vastakohtaisuudet

Aktiviteettien seikkailullisuuden voimakkuutta ja tasoa erilaisissa tuotteissa tulee määrittellä kuluttajien taidollisen ja tiedollisen osaamisen kautta. (Verhelä 2007, 18-20)

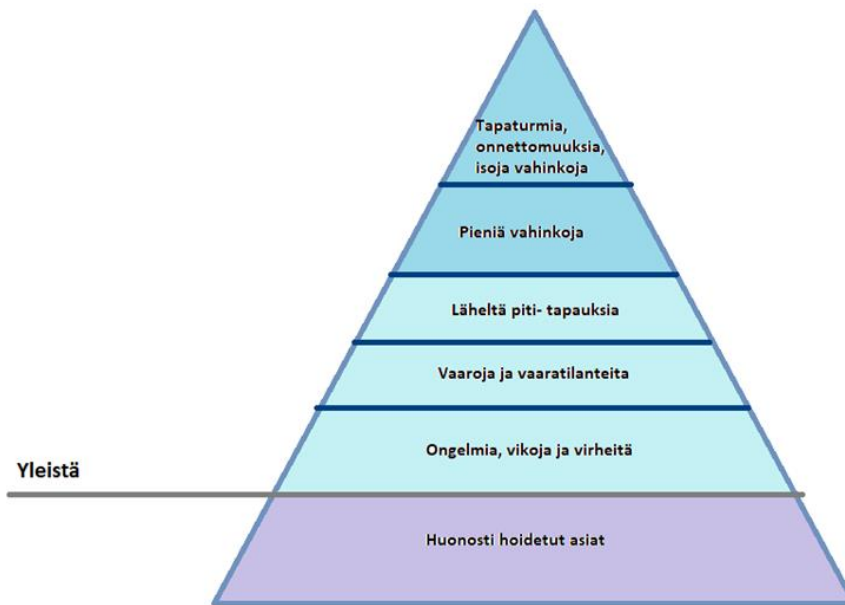
Asiakkaat harvemmin ovat kiinnostuneita ostamaan tai käyttämään palveluita, joiden turvallisuutta pelkää tai epäilee. Hyvä esimerkki tästä on esimerkiksi lentopelko, jota useampi myös matkustava ihminen potee. Vaikka turvallisuusjärjestelmät ovat ensisijaisia ja tutkitusti erittäin tarkkoja lentoliikenteessä, niitä pyritään jatkuvasti parantamaan ja lisäämään asiakkaan tietämystä lentämisen turvallisuudesta. Asiakasturvallisuus on yhtä tärkeää kaikissa muissakin kulkuvälineissä, majoitus- ja matkailupalveluyrityksissä. Yrityksellä ja sen henkilökunnalla on moraalinen vastuu asiakkaidensa turvallisuudesta vierassa ympäristössä. (Asunta, Brännare-Sorsa, Kairamo & Matero 2003, 210)

Vuokatti Safaris näyttää juuri tästä syystä opetusvideon normaalin ajo-opetuksen lisäksi, jotta asiakkaille saisi ajo-ohjeista kertausta. Video nähdään ensimmäisenä ohjelman alkaessa, ja varusteidenjaon jälkeen ohjeet kerrataan tyhjän reenin äärellä. Asiakkaiden ajotaidot ovat myös koirien kannalta tärkeitä, koska jos asiakas menettää reenin hallinnan, ovat myös koirat vaarassa.

Turvallisuuden takaaminen yrityksen ohjelmalveluissa varmistetaan seuraamalla ennalta määrättyjä toimintamalleja, jotka on suunniteltu uhkaavien tilanteiden hoitamista ja ennaltaehkäisyä varten. Suomen lainsäädännön perusteella yrityksen on tehtävä toiminnalleen turvallisuussuunnitelma, joka toimii perustana ongelma- ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisemiselle sekä niissä toimimiselle. Turvallisuussuunnitelma toimii yrityksessä yleisenä ohjemanuaalina, sekä apuna uusien työntekijöiden perehdytyksessä. (Asunta ym. 2003, 211)

Turvallisuuden takaaminen yrityksen toiminnassa lähtee liikkeelle yrityksen turvallisuussuunnittelusta, turvallisuussuunnitelmasta ja riskien hallinnasta. Kuluttajanviraston ohjeet ja Suomen lainsäädäntö ovat säätäneet kolmen eri osa-alueen tukirakenteen, joka toimii apuna turvallisuuden suunnittelussa. Keskeiset aiheet ovat vahinkotapahtumien ennaltaehkäisyn suunnittelu, vahinkotapahtumien hallinnan suunnittelu sekä tapahtuman jälkikäsittelyn suunnittelu. Edellytykset vahinkotapahtumien ennaltaehkäisylle syntyvät toiminnan testaamisessa, riskien kartoittamisessa sekä tietojen keruu toiminnan toteutuksessa. Tietoa analysoimalla voidaan laatia suunnitelmat vahinkotapahtumien varalle. Suunnitelmissa tulee myös varautua poikkeustilanteisiin, sillä tapaturman sattuessa ei ole aikaa suunnitella eri toimintamalleja vaan valmiit suunnitelmat, jotka laitetaan käytäntöön välittömästi. Suunnitelmaan kuuluu myös tehtävien jakaminen työntekijöille. Häätapauksessa jokaisen tulee tietää oma tehtävänsä ja toimia sen mukaan. Toiminnan jälkeen tulee jälkikäsittelyn vuoro, jonka tulee toimia myös tarkan suunnitelman mukaisesti. Kaikki tilanteen toiminta tulee huomioida ja käsitellä. Tällä tavoin saadaan oppia myös jatkoon kannalta. (Verhelä 2007, 36-37)

Tärkeä yritysturvallisuuden työkalu on riskien hallinta. Yritystoiminta, jossa on monta liikkuvaa osaa, useita ohjaajia, asiakkaita ja miltei viisikymmentä koira, liittyy useita riskejä. Riski tarkoittaa vaaratilanteen mahdollisuutta ja vahingon vakavuuden todennäköisyyttä. Riski tarkoittaa futurista vaaraa, eli tapahtumaa, joka on mahdollinen, muttei vielä tapahtunut. Riskit jaetaan yleensä tiedostamattomiin ja tiedostettuihin riskeihin, joista jälkimmäinen on uhka. Mitä enemmän pyritään tunnistamaan erilaisia riskejä ja mitä suuremmin niiden mahdollisuuteen tapahtua valmistaudutaan, sitä suuremmalla todennäköisyydellä niitä vältetään. (Verhelä 2007, 37)

Kuva 2. Riskien tunnistaminen yrityksen toiminnassa. (Verhelä 2007, 39)

Riskien tulkintaan ja niiden tunnistamiseen voidaan käyttää suoraan asiantuntijoiden apua tai erilaisia tarkistusaloja. Turvallisuuden kannalta tärkeintä on kartoittaa tuotteen tai palvelun toiminnan vaiheen kaikki riskit erikseen. Näin selvitetään ei-toivottujen tapahtumien mahdollisuus. Toiminnasta on myös löydettävä palvelun ”heikot lenkit”, joiden kautta löydetään suurimmat ja pienimmät riskit. Yritysten riskienhallintaopas esittää tämän pyramidikuvion (KUVA 2) kautta. Riskienhallinnassa ei kuitenkaan kannata tutkailla pelkästään oman yrityksen toimintaa, vaan riskien hallintaa voi rakentaa samantapaisten yritysten toiminnan tapahtumille. Kun käydään läpi omat resurssit ja tilastotietojen kautta muiden yritysten saavutukset riskienhallinnassa ja tunnistamisessa, luodaan jo vahva tietoperusta riskianalyysin tekemiselle. (Verhelä 2007, 38-39)

Riskienhallinta on siis ehdoton välttämättömyys yrityksille ja vaikka markkinoilla on riskien arviointiin liittyviä järjestelmiä, mittareita ja erilaisia palveluita ei riskienhallinnassa ole yhtä yksityiskohtaista tapaa toimia. Yritykset ja yrityksen tarjoamat palvelut ovat niin erilaisia, ettei yksi muotti yksikertaisesti sovi kaikille käytettäväksi. Laadukas ja hyvä riskien arviointi on kuitenkin;

- järjestelmällistä
- kattavaa
- yrityksen johdon organisoimaa

- totuudenmukaista
- asiantuntijuutta hyödyntävää tarvittaessa
- yhdenmukaista

Näillä keinoilla varmistetaan toiminnan jatkuva kehitys. Yksittäisten tapahtumien käyttäminen riskien arvioinnissa ei luo tukevaa pohjaa riskien kartoitukselle, vaan jokaisten tapahtumien, niin hyvien kuin huonojenkin analysoiminen, antaa lisää informaatiota toiminnan riittävydestä. Kehittymisen kannalta on tärkeää, että toiminnan johto on jatkuvassa kommunikaatiossa henkilöstön kanssa, jonka päivittäisiin työrutiineihin kuuluu toimia mahdollisten riskien ympäristössä. (Verhelä 2007, 40-41)

Riskien arvioinnissa halutaan käydä vaiheittain läpi ne tekijät, jotka tulevat esiin riskien tunnistusvaiheessa. Riskien arvioinnissa tulee olla totuudenmukainen riskien suhteen, mutta tilanteita ei kannata myöskään mustamaalata turhan pelottaviksi. (Verhelä sivu 41)

Koiravaljakkotoiminnassa riskiarviointia ja riskienhallinta koostuu monesta eri osa-alueesta, joista asiakkaiden ja työntekijöiden perehdytys on vain yksi, vaikkakin erittäin tärkeä osa. Kalusteiden kunto, koirien terveys, reittien hyvä ylläpito ja sääolosuhteet vaikuttavat kaikki osaltaan erittäin paljon safarin kokonaisvaltaiseen turvallisuuteen. Safareilla ajetaan puureillä, ja puu luonnollisesti jatkaa ”elämistä” reessä, eli kosteus ja kolhut muokkaavat ajan kanssa reen ohjattavuutta ja kestävyyttä. Rekiä kuuluukin pitää silmällä, ettei asiakas lähde ajamaan reellä, jossa on vaikkapa jalas katki tai jarru löysällä.

Reittien ylläpito läpi talven on tärkeää, jotta reitti pysyy tasaisena ja hyvänä jokaisella ajokerralla. Ajettavat reitit ovat samat, ja jarruttaminen kuluttaa uraa luoden uomia, jossa asiakas helposti kaatuu ja menettää reen hallinnan luoden riskitilanteen itselleen ja muille. Reittejä pidetään kunnossa moottorikelkan perään kiinnitettävällä lanalla, joka lanaa reitin tasaiseksi seuraavia ajajia varten. Ylläpidon täytyy olla jatkuvaa, jotta reitin taso pysyy hyvänä koko talven.

Koiravaljakkosafarin oleellisin osa on itse koirat. Koirien sekä fyysinen, että henkinen hyvinvointi vaikuttaa suoraan niiden työmotivaatioon ja turvallisuuteen. Koirien täytyy siis paitsi olla hyvässä fyysisessä kunnossa ja niiden käsittelyn pitää olla oikeanlaista, niiden pitää voida hyvin ja viihtyä vetotyössä. Koira ei voi pakottaa vetämiseen, eikä liian arkaa tai aggressiivista koira voi käyttää asiakkaiden kanssa. Koirien hyvinvointiin vaikuttavia asioita ovat mm. niiden ruokinnan laatu, fyysinen kunto, käsittely, virikkeellistäminen, terveydenhoito sekä sosiaalistaminen. Jokaisen koiran kuntoa ja terveydentilaa pitää valvoa,

jotta liian väsynyttä koira ei käytetä töissä eikä koirien hyvinvointi kärsi. Asiakkaat näkevät kyllä, jos koira on väsynyt tai ei pidä työstään, joten onnelliset koirat tuottavat onnellisia asiakkaita.

Sääolosuhteisiin ei voi itse vaikuttaa, mutta ne voivat vaikuttaa turvallisuuteen positiivisesti tai negatiivisesti. Rântäsade heikentää reittien kuntoa ja voi aiheuttaa haastetta näkyvydessä. Valjakoiden tekemä letka voi olla monia kymmeniä metrejä pitkä, ja oppaan pitäisi pystyä näkemään ne kaikki. Moottorikelkka on usein tästä syystä mukana letkan päässä varmistamassa, että kaikki sujuu hyvin.

Vuokatti Safariksen valjakkoretkien yleisimpiä onnettomuuksia ovat reen kaatuminen, koiravaljakon karkaaminen rivistä, kuskin putoaminen pois kyydistä ja pienet paleltumat. Reen kaatuessa, koiravaljakon karkaamisessa ja kyydistä putoamisessa käytetään yleisimmin apuna moottorikelkkakuskaa, joka seuraa jatkuvasti valjakkojen matkaa. Kuljettajana toimii koulutettu työntekijä, joka ajaa valjakon kiinni, pysäyttää koirat ja siirtyy rekeen jarrun päälle seisomaan. Ohjaavan oppaan tulee pitää silmällä jatkuvasti vaaratilanteita, jotta hän pystyy pysäyttämään letkan, kunnes ongelmatilanne on ohi. Moottorikelkan kyydissä ollut avustaja menee auttamaan ensimmäisenä ongelmatilanteessa pudonnutta asiakasta ja varmistaa häneltä, haluaako hän jatkaa koiravaljakossa, vai esimerkiksi vaihtaa moottorikelkan kyytiin loppumatkan ajaksi. Mikäli tilanteessa huomataan mahdollinen loukkaantuminen, esimerkiksi nyrjähdys tai nirhauma, suoritetaan vaadittavat ensiaputoimet välittömästi paikan päällä. Tarvittaessa loukkaantunut henkilö kuljetetaan takaisin Safariksen tiloihin ja hälytetään hätäkeskus apuun.

Toiseksi yleisin ongelma on asiakkaille kylmästä ilmasta aiheutuvat paleltumat. Paleltumia tulee lähinnä pidemmillä safareilla tai kylmemmillä keleillä. Paleltumilta pyritään välttymään hoitamalla niitä ennaltaehkäisevästi. Safari sisältää asiakkaille ilmaiset varusteet, jotka on suunniteltu kestämään koviakin pakkasia. Varusteisiin kuuluu kunnon talvikengät, hanskat, ajohaalarit, kypärämyssy, karvalakki sekä tarvittaessa villasukat. Puettavien varusteiden lisäksi reessä on aina paljon porontaljoja ja vilttejä. Työntekijöiden työtehtäviin kuuluu myös tarkastella asiakkailta heidän vointiaan ja esimerkiksi pysähdyspaikoilla tehdä nuotiot pihalle ja jurttaan. Mikäli asiakkailta kylmettyy kädet tai jalat, löytyy matkalla kuljetettavista ensiapupakkauksista aina lämpöpusseja, jotka lämpenevät automaattisesti kenkiin tai hanskoihin sullottuina.

Ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy ja niiden huolellinen jälkikäsitely on tärkeintä tilanteiden välttämiseksi. Vuokatti Safariksellä ongelmatilanteet kirjataan aina ylös turvallisuus-

kansioon, jonka sisältöön palataan kaikkien työntekijöiden ollessa läsnä. Ongelmatilanteita ennaltaehkäistään myös oikeanlaisilla koirilla ja varusteilla. Asiakkaiden ei anneta lähteä omissa varusteissa safareille, vaikkakin hyvin monet ovat varmoja, että pärjäävät farkuissa yli kahdenkymmenen asteen pakkasessa. Kuten kaikki varusteet eivät käy safareille sama pätee myös koiriin. Koirien koulutuksessa otetaan huomioon koiran sopivuus rekikoiraksi, sen käytös ja tavat. Mikäli koiran käytös ei ole soveltuvaa rekikoiraksi, esimerkiksi koira tappelee muiden koirien kanssa, karkailee aktiivisesti rivistä tai on liian arka, ei niitä käytetä vetokoirina. Vaikka kaikki vetokoirat ovat erilaisia, tulee niiden silti olla kuuliaisimpia ja kilttejä käytökseltään.

Onnettomuudet vaikuttavat aina yrityksen toimintaan. Siitä, kuinka se vaikuttaa toimintaan voi olla yritykselle haittaa tai hyötyä. Ongelmat ja ikävämätkin tapaukset, eivät välttämättä vaikuta asiakkaan elämykseen, mikäli asia osataan hoitaa asiakkaan kannalta hyvin loppuun asti. Vuokatti Safariksi koiravaljakko retkillä ongelmatilanteissa ollaan toisistaan selvitetty pelkillä säikähdyksillä, eikä ikävämpiä tilanteita ole tullut vastaan. Aina on kuitenkin vaara, että tapahtuu suurempi vahinko, vaikka niihin olisi varauduttu jo etukäteen. Tärkeintä on huomioida asiakkaan saama kohtelu ja palvelu, jonka tulisi jatkua vielä safarilta lähtiessään. Esimerkiksi, jos asiakas murtaa luita ja joutuu jatkamaan hälytysajoneuvolla ensiapuun, tulee safariksi johdon olla yhteydessä asiakkaaseen. On tärkeää esiintuoda pahoittelunsa tapahtumasta, mahdollisesti tarjota alennusta seuraavaa käyntiä varten tai olla mukana asiakkaan ikävässään kokemuksessa. On hyvä, että asiakas tuntee itsensä tärkeäksi ja tuntee, että hänestä välitetään asiakkaana palvelun päätyttyäkin. Hyvästä palvelusta huolimatta, voi asiakkaalta tulla palautetta huonosta asiakaspalvelusta. Huono palaute on fyysinen haitta, jonka yritys voi saada, ellei lasketa mukaan vakavampia korvauskohtaisia tapauksia.

Suuremmissa tapaturmissa on aina mahdollisuus, että onnettomuus saa mediahuomiota. Medialla on suuri vaikutus nyky-yhteiskunnassa, jossa jokainen ihminen voi jakaa huonoja ja hyviä kokemuksia sosiaalisen median eri kanavissa. Yrityksen kannalta on hankalaa, jos huonoja kokemuksia jaetaan yleisissä kanavissa riippumatta siitä, oliko yrityksen toiminnalla osaa huonojen kokemusten syntymiseen. Yrityksellä on kuitenkin mahdollisuus vaikuttaa huonoon palautteeseen. Luomalla omat sosiaalisen median sivut, yritys voi pyytää sinne suoraa palautetta asiakkailta. Tällä tavoin yritys voi myös rauhallisessa ja sovittelevassa hengessä oikoa ihmisten kirjoituksia ja mielipiteitä ja näin vaikuttaa täysin ulkopuolisten ihmisten ennakkoluuloihin.

5 Ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle

Opinnäytetyömme keskeisin tehtävä oli luoda ajo-opetusvideo Vuokatti Safaris Oy:lle. Yrityksen toimintatapana on kertoa itsestään ja toiminnastaan jokaisen saapuvan asiakkaan ja asiakasryhmän kohdalla. Tämän jälkeen asiakkaita aletaan valmistaa tulevaa koiravaljakkosafaria varten. Ensimmäinen tieto, joka tulevasta safarista asiakkaalle paikan päällä tulee, on nimenomainen ajo-opetusvideo. Ajo-opetusvideon on siis oltava selkeä, jotta sen sisältämä informaatio on ymmärrettävissä kaikissa kulttuureissa, maissa ja eri ikäluokissa. Selkeyden lisäksi, ajo-opetusvideon on hyvä myös olla ulkoasullisesti miellyttävä, safarin toimintaa positiivisesti markkinoiva ja sen tulee herättää mielikuvia, odotuksia ja luoda turvallisuuden tuntua ennalta usealle asiakkaalle tuntemattomaan lajiin.

Video ei kuitenkaan synny itsekseen hetkessä. Meille päämäärä oli selkeä, sillä saimme toimeksiantajalta tarkat ohjeet videon materiaalin sisällöstä. Ennen videon kuvaamisen aloitusta on kuitenkin perehdyttävä videokäsikirjoitukseen. Videokäsikirjoitus määrittää halutut tapahtumat oikeille paikoilleen, määrittää punaisen langan videon kululle ja auttaa meitä arvioimaan tarvittavan videomateriaalin määrän.

Käsikirjoituksen kirjoittaminen sähköiselle medialle on opittava, ennekuin voi luoda toimivaa käsikirjoitusmateriaalia. On opittava siitä, mitä kirjoittaminen ja tarinankertominen yleisesti tarkoittavat. Keskeisintä oppimisessa on työtä luovan ihmisen ja vastaanottajan itsen opiskelu. Tämä tarkoittaa analyttistä työtä, muiden teosten ja töiden tutkimista, teknistä harjoittelua, matkimista ja omien tulosten analysointia. Kirjoitustyö voi silti epäonnistua, jollei perustana toimi henkilökohtainen halu saavuttaa, kertoa ja antaa muotoa. (Hirvonen 2003, 18-19)

Tyypillinen käsikirjoitus koostuu alusta, keskikohdasta ja lopusta. Videokuvan jakaminen näihin kolmeen ytimekkääseen kohtaan, luo selkeän rungon elokuvalle. Hyvä videokuva tavoittaa katson jo videon alussa, tutustuttaa hänet aiheen teemaan nopeasti ja pitää katsojaa otteessa videon alusta loppuun asti. (Kovanen ja työryhmä 2013, 74-78)

Itse videokuvauksessa haluamme keskittyä tyylikkääseen ja selkään videokuvaan. Videon tulee olla visuaalisesti selkeä mutta myös niin rakennettu, että katsojan mielenkiinto pysyy siinä, jolloin myös ohjeiden sisäistäminen on helpompaa. Video on osa asiakkaan saamaa opastusta safarille lähtiessä, ja se näytetään yleensä jokaiselle asiakasryhmälle.

Ohjeistus tulee asiakkaalle useasti; sisällä videossa ja ulkona oppaan suullisesti kertomana. Jokainen ihminen oppii asiat yksilöllisesti, joten ohjeistuksen toisto sekä sen eri muodot varmistavat, että asiakas oppii ajo-ohjeet mahdollisimman hyvin.

Videon tulee olla myös luonteeltaan kohderyhmälle sopiva ja toimiva. Projektia suunniteltaessa on otettava huomioon, kuinka kohdeyleisö näkee ja kokee videon. Katsojilla on odotuksia paitsi kuvan laadusta myös kestosta ja grafiikan sijoittelusta leikkauksessa. (Juniper & Newton, 2011, 40)

Aktiivisessa kuvauksessa tulee ottaa huomioon tärkeimmät tekijät, jotka on saatava videolle. Kuvatessa aktiivista videota, muista ainakin nämä seikat; (Solberg Sebastian, 2016)

- Kuvaa laajalla linssillä, kalansilmä tai tynnyriobjektilla. Mitä laajempi objekti on käytössä, sitä paremmin vauhti asettuu videolle luonnollisesti ja tarkasti.
- Käytä kuvatessa aina jalustaa tai muuta tasapainottajaa. Mikäli videokuvausta tehdään ainoastaan käden varassa seisoaltaan, video on usein epätarkkaa ja heiluu väistämättäkin hengityksen tahdissa. Mikäli et omista jalustaa, asetu siis maahan ja tue kameraa käteen, jalkaan tai maahan.
- Muista asettaa kameran, kuvia/sekunti, mahdollisimman korkeaksi. Mitä useamman kuvan kamera sekunnissa ottaa, sen tarkempi liikkuvasta kuvasta tulee.
- Mikäli mahdollista käytä erikoisia kuvauskulmia. Mielikuvitusta kannattaa käyttää kuvauskulmia etsiessä, sillä jopa puun oksalta tai katolta kuvattua videota on mielenkiintoisempaa katsoa, kuin tavallista maasta kuvattua filmiä. Erikoiset kuvauskulmat luovat myös tunnelmaa aktiiviseen videoon.
- Kamera kannattaa myös kiinnittää itse urheilusuorituksen tekijään. Näin katsoja pääsee mukaan liikkeeseen ja saadaan käsitys tapahtumasta.
- Drone kuvaa kannattaa käyttää, jos kyseessä on, useamman harrastan yhtäaikaisten liikuntasuoritus. Drone luo tilanteelle ajan ja paikan ja varsinkin liikkeessä näyttää tapahtuman luonteen. Se tuo myös oman lisänsä tavallisen kameran lisäksi.
- Pysähtyneen videon lisääminen. Video, jossa kuvataan ainoastaan liikettä, on rauhaton ja etäinen. Kuvassa tulisi huomioida välillä täysin paikoillaan oleva henkilö,

joka esimerkiksi valmistautuu suoritukseen, pukee ylleen urheiluvaatteita, ihastelee maisemia tai keskustelee toisen kuvattavan kanssa. Tämä tuo videon lähelle katsojaa, rauhoittaa seuraamaan tilannetta ja jättää huomion aktiivisille osuuksille.

Kaikkein tärkeintä aloittelijana on kuitenkin harjoittelu. Videon tullessa asiakkaiden nähtäväksi ei tule tyytyä siihen, mitä ensimmäisenä saa. Videokuvausta tulee harjoitella ja ennalta suunnitella mahdollisimman pitkälle. (Solberg, S 2016)

5.1 Videon käyttö matkailupalveluissa

Tällä hetkellä eletään aikakautta, jossa kuluttajia lähestytään jatkuvasti eri kanavien kautta erilaisilla markkinointiviesteillä. Tällainen massan määrä voi hukuttaa yrityksen oman panoksen, mutta oikeaan aikaan ja oikealle kohderyhmälle suunnattu video saa helposti huomiota. Video on erittäin tehokas ja käytetty media, sillä sen avulla on helppo opettaa, tarjota, koskettaa ja viihdyttää. (Perus J. 2017. *10 syytä ottaa video osaksi sisältömarkkinointia*. Videolle 2/2017.)

Alkujaan ohjeistus- ja opetusvideoita matkailupalveluissa on alettu käyttää, kun lentokoneet ovat alkaneet kuljettaa ihmislasteja. Alun perin lentokoneita ja avaruussukkuloita testatessa ei ole ollut tarkoitus tehdä matkasta turvallista, vaan olla lähestytty tuntematonta asiaa urheiden kokelaitten voimin, jotka ovat vain saaneet kärsiä tapahtumien seurauksista ja ikävistä käänteistä. Kun on tultu siihen pisteeseen, että lentokoneiden käyttö on lisääntynyt ja vastuu matkailusta on tullut lentoyhtiöille, on alettu kiinnittää huomiota erityisesti turvallisuuteen. Lentokoneiden turvallisuus rutiinit ja turvaohjeistus on otettu käyttöön 1920-1930-luvuilla. Tarkemmin ottaen turvallisuutta alettiin mainostaa jo 1918, kun postilennoille tuli kilpailutusta. Turvallisuus oli yksi kilpailuvaltti, vaikkei sitä vielä suoraan yhdistetty matkustajien turvallisuuteen. (Messier D, 6/2016. *A Closer look at early aviation safety & regulation*. Viitattu 12.4.2018)

1980-luvulta lähtien ruudut ovat yleistyneet lentokoneissa ja vaikka niiden viihteellinen sisältö tuo lentomatkailulle lisäarvoa, oli alkuperäinen tarkoitus pystyä näyttämään turvallisuustoimet asiakkaille. Video oli hyvä tapa saavuttaa jokaisen matkustajan huomio, varsinkin kun video toistettiin ennen nousua useaan otteeseen. Sanonta "kertaus on opintojen äiti", pätee myös turvallisuudessa. Kauan aikaa lentokoneen turvallisuusvideot

ovat olleet jäykkiä ja tarkkoja sisällöstä. Videosta saattoi löytää heti hymyilevän lentöemännän, joka näytti hitaasti ja rauhallisesti poistumisreitit, happinaamiot sekä kuinka toimia, jos lentokone lähtee syöksymään. Videon sisältöä olisi voinut ehkä jopa kutsua depressiiviseksi, eikä se juurikaan erityisesti pyrkinyt herättämään ihmisten huomiota. (Schneider, B 2017. 22/17. Viitattu 15.4.2018)

Vuonna 2007, videoiden ilmaisulle tuli kuitenkin selkeä muutos. Tämän muuttoaallon aloitti amerikkalainen lentoyhtiö Virgin America, joka jo vuonna 1996 näytti ensimmäisen animoidun turvallisuusvideon. Nähtiin mahdollisuutena, että video, jolla on myös viihdearvoa, huomioitiin paremmin ja sen sisältämä ohjeistus jäi ihmisten mieleen voimakkaammin. Virgin America otti siis nopeasti käyttöön populaarikulttuurin seikat, huumorin sekä huomiota herättävät seikat turvallisuusvideoissa. Videoiden viihteellisyys sai ihmiset rauhoittumaan ja rentoutumaan lennon alkaessa ja kuten Virgin America toi ilmi mainoksessaan, "Hauskan lentämisen puolesta!". (Schneider, B 2017. 22/17. Viitattu 15.4.2018)

Virgin Americanin loistavaa ideaa matkittiin lähes kaikilla lentoyhtiöillä. Hyvän maun huumorilla varustetut persoonalliset turvallisuusvideot toimivat myös markkinointikikkana, kun videota julkaistiin Youtubessa, Facebookissa ym. sosiaalisen median kanavissa. Eniten persoonallisuutta ja näkyvyyttä on kuitenkin herättänyt Air New Zeland, joka julkaisi 2009 turvallisuusvideon, jossa lentokoneen henkilökunta on pukeutunut ainoastaan vartalomaaliin. Video sai 108 miljoonaa katsojaa ympäri maailman ja lisäsi matkailua kohdemaahan. Intohimo samanlaisen hitin tekemiseen syttyi ja 2014 syntyi Lord of the Rings elokuvien innoittama, "The most epic safety video ever made", joka on kerännyt tähän mennessä yli 18 miljoonaa katsojaa YouTubessa. (Schneider, B 2017. 22/17. Viitattu 15.4.2018)

Lentoyhtiöiden menestystä luoda yhä kiinnostavampia ja viihteellisiä turvallisuusvideoita on myös herättänyt huolta. Amerikan lentoreittien turvallisuuspäällikkö Alison McAfee haluaa varmistaa, että turvallisuusvideoiden ensisijainen tehtävä on tiedottaa asiakkaita lentämisen turvallisuudesta ja toiminnasta hätätapauksen aikana. Luovuudelle on kuitenkin annettu sijaa, sillä asiakkaiden mielestä persoonalliset videot herättävät enemmän huomiota, ovat viihteellisiä ja auttavat rentoutumaan lennon aikana. (Schneider, B 2017. 22/17. Viitattu 15.4.2018)

Tarkastellessamme matkailuvideoiden viihdearvoa, tulimme myös ajatelleeksi, toimisiko se myös koiravaljakko ajo-opetusvideossa. Esille tulleita merkittäviä tekijöitä olivat julkisuudesta tutut henkilöt, huumori sekä erilaiset kulttuurilliset teokset, kuten elokuvat, musiikki ja taide. Mikäli lähtisimme suomalaisuuden kannalta tuottamaan samantyylistä ajo-opetusvideota tulisi meidän käyttää julkisuudesta sellaista hahmoa, joka tuo esille suomalaista kulttuuria, on suomalainen, mutta silti tunnettu maailmalla. Tämä onkin jo suurempi haaste, mutta mahdollinen vastaus voisi olla Joulupukki. Joulupukki on suomalainen taruhahmo, joka on kuitenkin tunnettu ympäri maailmaa ja lisäksi vetovoimatekijä suomen matkailussa. Joulupukin käyttäminen ajo-opetusvideossa olisi voinut olla toimiva ja hauska tekijä videossa.

Julkisuuden henkilön käyttäminen videolla ei tullut ensimmäisenä mieleemme, toisin kuin huumorin käyttäminen. Huumorin käyttäminen videossamme oli alun perin toimeksiantajamme ajatus. Hän olisi halunnut ajo-opetusvideon loppuun kevennyksen, joka rai-kastaisi tunnelman, mutta olisi silti opettavainen. Idean perusta oli näyttää mitä koiravaljakon ohjaksissa ei missään nimessä saanut tehdä. Video olisi sisältänyt kameran käytöstä samalla ajettaessa, taaksepäin vilkuilusta, väärästä ajoasennosta ja yleisestä huolimattomuudesta seuraavia vaaroja/epäkohtia. Päätimme kuitenkin jättää nämä toteuttamatta turvallisuuden takia. Koiravaljakolla ajaminen on kuitenkin miltei aina uusi tuttavuus kaikille turisteille ja safareille ilmoittautuneille. Emme halunneet, että asiakkaille jäisi päällimmäiseksi videosta mieleen epäonnistuminen, kaatuminen tai vaaratilanne. Se ei herättänyt mielestämme positiivista mielikuvaa ja ajamisen turvallisuutta tulisi aina ylipainottaa, eikä vähätellä.

5.2 Oppiminen videon välityksellä

Viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana, kun televisiot, tietokoneet ja muut mobiililaitteet ovat lisääntyneet kokomaassa ja ovat kaikkien kuluttajien saatavilla, on alettu pohtia tietotekniikan käyttöä oppimisympäristössä. Opetuskäytössä olevien videoiden tuotanto on kasvanut räjähdysmäisesti ja uusia menetelmiä luodaan kasvavaan tahtiin. (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

Videoiden käyttämistä opetuksessa on otettu yhä laajemmin käyttöön, mutta opetusmenetelmänä se on edelleen hyvin uusi työväline. Videoilla oppimisympäristöstä ja oppimi-

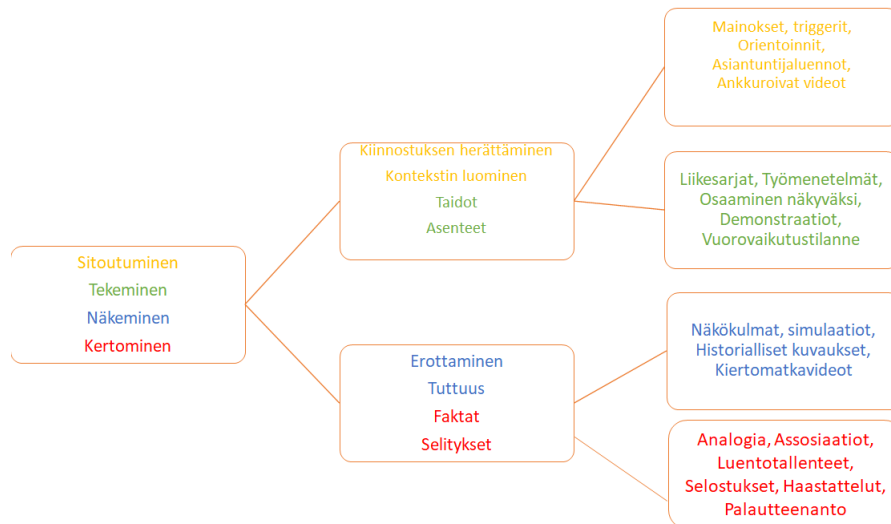
sesta on saatu paljon monimuotoisempaa ja tieto on saatu visuaaliseen muotoon. Varsinkin nuorille ja nuorille aikuisille videokerronta on luonteva tapa lukea ja tuottaa itse tietoa. (Digiteam. n.d. Viitattu 12.3.2018)

Videoiden käyttämistä oppimateriaalina on lisännyt myös se, että videoita on nykyään helppo tehdä ja tuottaa itse monilla eri tavoilla. Nykyaikaisilla laitteilla videoiden tekeminen ei vaadi erityisosaamista, kunhan on tutustunut käytettäviin laitteisiin ja osaa perustekniikan. Esimerkiksi erilaisilla mobiililaitteilla ja niiden eri ominaisuuksilla voidaan luoda miltei mitä vain; tutkia, tarkkailla, toistaa, kirjoittaa ja sanoa. Videoiden kautta erilaiset ihmiset voivat myös oppia kieli- tai kulttuurimuurista huolimatta samasta videosta. (Digiteam. n.d. Viitattu 12.3.2018)

Tunnettua on myös YouTube-videoiden kautta oppiminen. YouTube on yksi nykyajan käytetyimmistä medioista, joihin materiaalia voivat tuottaa täysin tavalliset tallajat, yritykset tai julkimot. YouTuben hakuohjelman kautta voi löytää opetusvideon vaikka mihin tarpeeseen. Ohjeita löytyy niin leipomiseen, kuntoiluun kuin auton korjaamiseenkin. Käytimme jopa itse YouTubea apuna, kun opettelimme kameroidemme erityisominaisuuksia ja editointiohjelman käyttöä.

Opetusvideot mahdollistavat myös paikasta tai ajasta riippumattoman opiskelun. Ihmisten ei siis tarvitse matkustaa kaupungista toiseen tai toiselle puolelle maapalloa voidakseen olla läsnä paikallisesti merkittävässä opetuksessa, sillä internetin ja teknologisten vastaanottimien ansiosta videon sisältö voidaan tuoda aina kotisohvalle asti. Tämä säästää oppijoilta matkustamisen vaivan ja kulut. (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

Pelkkä videon tuottaminen ja katsominen ei kuitenkaan johda automaattisesti syvälliseen oppimiseen videosta. Tärkeää on huomioida mitä tehdään ennen ja jälkeen videon katsomisen, sekä sen aikana. Kuinka saadaan yhdistettyä videon kautta katsottu oppiminen, fyysiseen oppimiseen. (Hakkarainen, P & Kumpulainen K. 2011, 15-16. 12.4.2018)

Kuva 3. Oppimisen ulottuvuudet. (Digiteam. n.d. Viitattu 12.3.2018)

Oppimisen ulottuvuus (kuva 3) kuvastaa hyvin videon kautta oppimista. Oppimisen ulottuvuus lähtee ensimmäisestä pisteestä (1) jossa erotellaan tavat lähestyä opittavaa materiaalia. Videomateriaalissa ja sen kautta oppimisessa käytetään näköä ja kertomista. Opittava video avataan oppijoille, jotka voivat videolta nähdä materiaalin samalla, kun ohjaaja kertoo videolla tapahtuvasta opetustilanteesta ja sen luonteesta. Näkemällä pystytään havainnollistamaan itse toiminta ja kertomalla voidaan syventyä aiheeseen. (Digiteam. n.d. Viitattu 12.3.2018)

Esimerkki 1: Videolla koiravaljakkoa ajava ohjastaja painaa jarrua lähtötilanteessa.

Ohjaaja voi kertoa, että aloitustilanteessa painetaan jarrua vain vähän ja jarrulla varmistetaan, ettei ajeta liian lähelle toista valjakkoa. Jarruta siis aina, kun edessä oleva valjakko on liian lähellä.

Pisteessä kaksi (2) lähestytään opittua asiaa ymmärtämisen kautta. Mitkä olivat tilanteen faktat? Mitä opit videon kautta? Oliko jokin opittava asia ennestään tuttua ja mikä oli täysin uutta. Tässä kohtaa kannattaa myös kysyä videon nähneiltä ihmisiltä oliko heillä kysyttävää tai haluavatko he kerrata jonkin näkemänsä asian. Kolmannessa kohdassa (3) muutetaan osattu näkyväksi. Mitä opittiin? Oliko liikesarjoja, käskyjä tai erilaisia toimia. Mitä videosta jäi mieleen ja osataanko sitä soveltaa käytännössä. (Digiteam.n.d. Viitattu 12.3.2018)

Videoiden erilaisia käyttöesimerkkejä oppimisessa:

- uuden asian opetteleminen
- vanhan kertaaminen
- yksilöohjaus ja arviointi
- ryhmäohjaus ja arviointi
- orientoinnit ja alustukset
- massaluennot
- asiantuntijaluennot
- videoblogi (vlogi)
- työskentelyn analysointi
- ohjeet
- haastattelut
- havaintojen dokumentointi
- oppimisprosessin kuvaaminen.

(Digiteam. (n.d). Videot opetuksessa ja oppimisessa. Viitattu 12.3.2018.)

Vaikka videoiden käyttö oppimistilanteissa nähdään laajalti uutena innovatiivisena tuotteena, jota voidaan kehittää ja hyödyntää useissa eri tarkoituksissa, on se saanut myös negatiivista vastaanottoa. Tekniset vaikeudet videoiden siirrossa ja vastaanotossa sekä ”live” eli suorana näytettävän videon ongelmat ovat todellisia jokapäiväisessä käytössä. Videoiden käyttö ja jalostaminen eri opetustarkoituksiin vaatii siis vielä tekniikan kehitystä. Mitkä ovat siis videoiden voimavarat ja mitä ovat huonot puolet? (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

Videoiden välityksellä on erityisesti helppo oppia uusia taitoja. Videon avulla autetaan näkemään opeteltava taito, jota on muutoin vaikea tai hanakala hahmottaa. Esimerkiksi urheilusuorituksen yksityiskohdat tai nopeassa liikkeessä muuten näkyvät taidot. Videon avulla voidaan myös herättää kiinnostusta ilmiöön tai asiaan. Videomateriaalla voidaan myös saavuttaa haluttu mielikuva tai tilanne opittavasta aiheesta. (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

Pysäyttämällä, kelaamalla ja toistamalla videon sisältöä pystytään syventymään tarvittaviin aiheisiin yhä uudesta. Opetuksessa tehokkainta on lukuisat toistot, jotka video mahdollistaa. Videon kautta myös toistaminen, kelaaminen ja pysäyttäminen eivät koskaan muuta tai vaikuta videon sisältöön, toisinkuin esimerkiksi opettajalta suullisesti pyydetty toisto. Tämä tarkoittaa myös sitä, ettei videolta voi vaatia kykyä selittää asiaa helpommalla tavalla tai näyttää esimerkkiä, jos ei sitä erikseen ole videoon lisätty. (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

Videoiden kautta oppiminen vaatii myös itse videon tekemisen. Videon tekeminen ei vaadi nykyaikaisilla välineillä enää suurempia ponnisteluja. Laadukasta videomateriaalia varten ei tarvitse omistaa kalliita kameroita objekteineen vaan hyvään kuvaan riittää pienempikin pötkari tai kamerapuhelin. Suuremmaksi ongelmaksi muodostuu yleisimmin videon editointi. Editointi on aikaa ja tarkkuutta vaativaa työtä, jonka tekemiseen tarvitaankin jo parempi editointiohjelma. Ilmaisilla editointiohjelmilla voi luoda käyttökelpoista videomateriaalia, mutta jos opettaminen vaatii erikoistehosteita ja useita liikkuvia osia, on paremman ohjelman hankkiminen paikallaan. (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

”eNyota Learning” eli Teknologisia ratkaisuja oppimiseen yrityksen toinen perustaja ja verkko-oppimisen intoilija Anand Timothy on kirjannut viisi tärkeää vihjettä ja ohjetta hyvän opetusvideon tekemiseen. (Anand Timothy, 22.9.2015. Viitattu 23.4.2018)

1. Opetusvideo tulee aina pitää lyhyenä ja ytimekkäänä. Liian pitkät videot ovat tylsiä ja oppijat saattavat menettää kiinnostuksensa opittavaan aiheeseen. Käsittele myös yksi asia kerrallaan ytimekkäästi, silti katkaisematta punaista lankaa. Ytimekkäs opetusvideo on korkeintaan viisi minuuttia pitkä.
2. Pitkien videoiden tulee olla aktiivisia. Mikäli videon on pakko olla pitkä, tulee opiskelijoiden mielenkiintoa pitää yllä esimerkiksi kysymällä mielipidettä videosta, esittämällä kysymyksiä videoon liittyen tai antaa opiskelijoiden vapaasti valita seuraava video.
3. Älä luota pelkkään ääneen ja videoon. Käytä myös lyhyitä ja ytimekkäitä tekstipätkiä videossa. Kaikki oppivat eri tavalla ja lukeminen voi olla jollekulle paras vaihtoehto.
4. Käytä pieniä tiedostoja. Mikäli opiskelijoiden on avattava video itse, pidä tiedostot pieninä. Mikäli tiedostot latautuvat nopeasti ja ovat helppoja käyttää, niitä myös käytetään. Hitaasti lataava video tai jatkuvasti pätkivä video saa opiskelijan menettämään kiinnostuksensa aiheeseen.

5. Luo erilaisia tilanteita videon avulla. Videon avulla kannattaa luoda tilanne, jossa opiskelija joutuu itse ajattelemaan mitä tapahtuu tai mitä pitäisi tapahtua, kysymysten "Mitä pitäisi tehdä?" tai "Miten pitäisi toimia?" avulla. (Anand timohty. 22/15. Viitattu 23.4.2018)

Tulevaisuus näyttää videoiden käytön kannalta valoisalta. Teknologian kehitys varmistaa, että opetusvideot ovat osa tulevaisuutta ja mahdollisesti päivittäistä oppimista. Jatkuvasti kehittyvät kamerat, efektit ja editointiohjelmat edelleen laajentavat ja monimuotoistavat videoiden kulutusta. (Brainscape. 5/17. Viitattu 23.4.2018)

Edellä mainitut ohjeet auttoivat meitäkin videon suunnittelussa ja videokäsikirjoituksen tekemisessä. Koiravaljakon ajo-ohjeet eivät ole kauhean monimutkaiset, joten videon pituus ei sinänsä ollut ongelma, mutta halusimme pitää sen kuitenkin selkeänä ja ytimekkäänä. Esimerkiksi kopterikameralla kuvatut pätkät toisaalta ovat ohjeita vastaisesti todella isoja tiedostoja, ja se toikin omaa haastetta editointiin, koska kuvamateriaali pätki todella paljon ja lopullista kuvaa ei nähnyt tasaisena ja hyvälaatuisena, ennen kuin video oli renderöity, eli paketoitu yhtenäiseen, lopulliseen tiedostoon. Tämä oli pieni haaste, koska ennen varsinaisen videon editoinnin aloittamista teimme testivideon kokeillaksemme editointiohjelmaa. Testivideon tiedostoon paketoimisen, eli renderöimisen jälkeen sitä ei päässytäkään enää muokkaamaan, joten itse käyttöön tuleva video piti tehdä täysin loppuun ennen sen paketoimista, joten pätkivää kuvaa piti yrittää sietää.

Yrityksen aiempi ajo-opetusvideo sisälsi puheen, joka kertoi ajo-ohjeet kuvan tuella, sekä englanninkielisen tekstityksen. Päätimme itse toimeksiantajan kehotuksesta jättää puheen kokonaan pois, ja luottaa pelkkään tekstiin itse videossa. Opas on aina videon näyttämisen yhteydessä mukana ja antaa ajo-ohjeet ulkona jälkikäteen, joten koimme tekstin riittäväksi. Videosta tehtiin myös versio, jossa ei ole tekstejä, jotta siihen voi ne tarvittaessa lisätä vaikkapa Kiinan kielellä.

Videon loppuun olisi voinut vielä laittaa koosteen, jossa käydään ohjeet vielä kertaalleen läpi. Näin ohjeiden kertaus olisi tullut asiakkaalle vielä yhden kerran enemmän, mutta se olisi saattanut tehdä videosta hieman tylsän, jaksaisivatko kaikki katsoa informaatiota jotka he ovat nähneet jo kerran? Koimme myös videon loppuun tulevan yhteenvedon toissijaiseksi, koska tiesimme ohjeiden kertaantuvan asiakkaille kuitenkin oppaan niiden heille kertoessa.

5.3 Kokonaisuuden toimivuus

Vuokatti Safaris on käyttänyt videota ajo-opetuksen antamisen ohessa jo pitkään, sillä aiempi käytössä ollut ajo-opetusvideo on tehty vuonna 2006. Videon näyttäminen tuo myös sopivan hetken ohjelman alkuun, jossa opas voi esittäytyä, kertoa pääasioita tulevasta retkestä sekä yleisiä turvallisuusohjeita. Asiakkaat myös yleensä keskittyvät paljon paremmin sisällä ilman häiriötekijöitä, eli innokkaita koiria.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli saada uusi, käyttöön tuleva ajo-opetusvideo Vuokatti Safarikselle. Videon tuli olla selkeä ja sen piti sisältää keskeisimmät ajo-ohjeet ja käsimerkit, joilla perehdytetään asiakkaat tulevalle safarille. Suurin osa videon materiaalista kuvattiin itse, mutta käytimme myös aiemmin dronella, eli kopterikameralla kuvattua materiaalia. Alkuperäisessä videossa on puhutut ohjeet, mutta päädyimme itse tekemään englannin kieliset ohjetekstit omaan videoomme, sekä liittämään siihen valitsemamme musiikin.

Videosta tehtiin myös versio, jossa ei ole ollenkaan tekstejä, jotta toimeksiantaja voi tarvittaessa lisätä siihen haluamansa kieliset ohjeet (esim. Kiina, Japani tai Venäjä). Videoon tehtiin ennen kuvaamista alustava kuvakäsikirjoitus, jotta saatiin suuntaa, minkälaista kuvamateriaalia tarvitaan. Kuvakäsikirjoitus toimi myös editoinnin aikana punaisena linkkana, josta ottaa kiinni, kun kuvamateriaalin paljous aiheutti hämmennystä. Lopullinen tuote piti saada dvd levyille toimeksiantajan toiveesta.

Videon kokonaisuus on mielestämme toimiva. Editoinnissa muokkasimme hieman parin videon kirkkautta ja kontrastia, jotta saimme valotuksen kaikissa kohdissa näyttämään samalta. Tehostimme videoissa erityisesti haastavia tai huomioitavia asioita pysäyttämällä kuvaa hetkeksi, jotta asiakkailla olisi enemmän aikaa perehtyä videon sisältöön. Videolla on myös muutamia toistoja hieman eri kuvakulmista. Esimerkiksi käsimerkit-kohdassa perehdytään hidastusmerkkiin, jonka jälkeen videossa näytetään, kumpaa jarrua reessä pitää milloinkin painaa. Myöhemmin näytetään kokonainen videonpätkä siitä, kuinka jarrutus kullakin jarrulla käytännössä toimii, sekä pysäyttämisen että hidastamisen osalta.

Kuva 4, käsimerkki kuskinvaihdosta ja esimerkki videolla käytetystä fontista. Kuskinvaihtoa ilmentävä käsimerkki näytetään nostamalla käsi ylös ja pyörittämällä sitä ilmassa.

Videon kulku editoitiin sellaiseksi, että ensin ohjeistetaan rekeen asettuminen, jonka jälkeen käydään läpi safareilla käytettävät käsimerkit ja niiden tarkoitus, sekä miten ne toteutetaan. Esimerkiksi (kuvat 4,5,6), ensin näytetään kuskin vaihtoa tarkoittava käsimerkki, jonka jälkeen näytetään kuvaa siitä, kuinka matkustaja ja ajaja vaihtavat paikkoja turvallisesti, ettei reki karkaa.

Kuva 5, Esimerkki turvallisesta kuskin vaihtamisesta.

Kuva 6, Lähikuvaa, kuinka jarrun tulee olla maassa koko kuskinvaihdon ajan

Videossa käytämme tämän kaltaisia (kuva 6) lähikuvia tehostamaan ja selkeyttämään, missä käden ja jalan tulee tietyissä vaiheissa ajoa olla. Ajoittain kuva myös pysähtyy videossa hetkeksi, jotta asiakkaat varmasti huomaavat, mitä tilanteessa kuuluu tehdä.

Kuva 7, esimerkki kopterikameralla kuvatusta materiaalista. Kamera on ilmassa, joten se antaa paremman perspektiivin turvaväliin

Olimme erittäin tyytyväisiä saadessamme käyttää kopterikameralla kuvattua materiaalia, sillä se tuo vaihtelua ja ammattimaisuutta videoon. Yllä näkyvässä kuvassa (kuva 7), on esimerkki turvavälin pitämisestä.

6 Käytetyt laitteet ja järjestelmät

6.1 Gopro Hero 3 - kypäräkamera

Kuvauksissa toisena kamerana meillä toimi Gopro Hero 3, joka on kalansilmäobjektilla varustettu pieni videokamera. Lainasimme Gopro kameran Kajaanin ammattikorkeakoulun liikunta-alan opettajilta. Meillä ei ollut aikaisempaa kokemusta kameran käytöstä, vaan tutustuimme sen käyttöjärjestelmään ja toimivuuteen kuvausten aikana. Gopro on ulkomuodoltaan hyvin yksikertainen, mutta sen useiden asetusten avulla, on mahdollista saada lähes millaista video- tai valokuvaa tahansa. Gopron asetusten käyttäminen on kuitenkin hankalaa ja vaatii tarkkaa tutustumista ohjeisiin sekä kärsivällisyyttä.

Gopro on helppo ja kätevä kamera erilaisissa vauhdikkaissa tilanteissa, joissa esimerkiksi kädet pitää saada vapaaksi muuta käyttöä varten. Kameran toimintamalli on todella yksinkertainen ja se on erittäin kevyt. Gopro kameran lisäksi on hankittavissa monia erilaisia lisävarusteita oman tarpeen mukaisesti. Lisävarusteita ovat esimerkiksi erilaiset remmit ja liivit joilla kameran saa esimerkiksi kypärään tai rintaan kiinni, jolloin kädet jäävät täysin vapaiksi. Meillä olisi halutessamme ollut käytössä myös vesitiivis suojakuori ja teleskooppivarsi, mutta emme tarvinneet niitä omissa kuvauksissamme.

Gopro on suunniteltu erityisesti aktiivisesti liikkuvaa kuvaamista varten, joka näkyy laadukkaassa tasaisessa kuvassa. Linssin laajuus takaa, että kaikki liikkuvat elementit tulevat esiin videossa. Linssin laajuutta voi myös muuttaa kapeasta kalansilmäobjektiksi tai tynnyriobjektiksi, riippuen siitä, kuinka laajaa kuvaa halutaan saavuttaa tai kuinka tausta halutaan asettaa liikkuvan kohteen ympärille. (Plummer, L. 2017. 7/17. Viitattu 18.4.2018)

Aktiivista kuvaamista auttaa se, että kameran asetuksista voidaan valmiiksi säätää hidaskuvaus, jotta materiaalia ei tarvitse erikseen editointivaiheessa käsitellä hitaaksi. Tämä työkalu oli erityisesti meille tärkeä, sillä koiravaljakko on liikkeissään nopea, eikä tavallisella kameralla olisi saanut kaikkia yksityiskohtia näkyviin. Hidaste työkalun avulla saimme aina koirien juoksun näyttämään rauhalliselta ja harkitulta ja videota katsottaessa ehtii rekisteröidä kaikki tapahtumat. (Sebrell, 2014)

6.2 Nikon D5100 järjestelmäkamera

Kuvauksissa toisena kamerana toimi Nikon D5100 järjestelmäkamera, joka oli meillä omasta takaa. Käytimme apuna kamerassa AF-S DX NIKKOR 18-55 mm II- objektiivia, jossa on tarkka 3-kertainen zoomi. Perusominaisuuksilla varustettu järjestelmäkamera riitti käyttööme oikein hyvin. Käytössämme ei ollut kolmijalkaa, mutta emme sitä oikeastaan kaivanneetkaan. Vaikka kamera oli suhteellisen raskas, sen kuvasta tuli herkästi epätarkkaa tai yliliikkuvaa. Objekti avulla kameraa oli kuitenkin helpompi tasapainottaa kuvatessa.

Nikon D5100 eroaa edeltäjästään vain vähän ulkomuodollisesti. Huomattavana erona löytyy päädyistä saranoitu kääntyvä näyttö, sekä 16,2 megapikselin cmos-kenno. Nikon videotallentuvat 1920 x 1080p tarkkuudella ja videokuvan nopeuden voi vaihtaa mieleiseksi pal-tilassa. Stereoäänen saa mukaansa erikseen myytävällä mikrofonilla, jonka liitäntäpaikka löytyy kameran vasemmalta laidalta. Laukaisimen vieressä olevalla kytkimellä vaihdetaan kuvaustila elokuvatilaan. Kytkimen sijainti vakauttaa kameran linssin elokuvaa aloittaessa ja lopettaessa. Nikonin automaattinen tarkennustila toimii koko ajan elokuvatilassa. (Tekniikan Maailma, 2011)

Kamerassa on seitsemän eri erikoistehosteen valikoima, joista löytyy muun muassa valikoiva väri. Valikoivalla värillä, voidaan tallentaa yksi, kaksi tai kolme videolla näkyvää väriä, jolloin muu kuvattu osuus muuttuu mustavalkoiseksi. Erikoistehosteen voi suoraan ottaa käyttöön tilavalikosta. Muihin erikoistehosteisiin kuuluvat väritys, filterit sekä tummennus. (Tekniikan Maailma, 2011)

6.3 DJI Phantom 4 Advanced -kopterikamera

Emme itse päässeet kuvaamaan kopterikameralla, eli puhekielessä dronella. Matkailualan luokka oli kuitenkin käynyt Vuokatti Safarixen kuuden kilometrin mittaisella Alfonso metsäretki-safarilla aiemmin samana talvena, ja saimme luvan käyttää heidän kuvaamaansa materiaalia videossamme. Kopterikameralla kuvatussa materiaalissa on erilainen sää kuin itse kuvaamissamme klipeissä, mutta meidän mielestämme se ei tuo videoon katkonaisuutta. Muokkasimme myös hieman näiden videopätkien valotusta, jottei se näyttäisi niin harmaalta aurinkoisella säällä kuvattujen pätkien lomassa.

Kopterikameralla saa kuvaa ilmasta käsin, joka tuo aivan erilaista perspektiiviä kuviin. Tämä toi videoomme vaihtelua ja hieman ammattimaisempaa ilmettä, vaikkemme ammattilaisia videoiden tekemisessä olekaan.

Paras esimerkki kopterikameran hyödyllisyydestä videossa on kohta, jossa kerrotaan valjakoiden turvavälien tärkeydestä. Kameralla oli otettu juuri täydellistä materiaalia kahden valjakon ajamisesta, jossa näkyy niiden välinen etäisyys. Jos meillä ei olisi ollut näitä materiaaleja käytössä, sama ohjeistus olisi täytynyt toteuttaa maasta käsin esimerkiksi pelolla tai järven jäällä. Sekin olisi toiminut, mutta perspektiivi on paljon selkeämpi ilmasta, ja kopteri on huomattavasti vakaampi kuin ihmisen käsi.

Kopterikamerat ovat kuvaamisen saralla uusi asia. Ensimmäinen DJI:n valmistama kopterikamera tuli markkinoille 2013, ja sen jälkeen kopterit ovat yleistyneet kovaa vauhtia. Kopterit alkavat yleistyessään ja kehittyessään olla yhä helppokäyttöisempiä ja turvallisempia ihan harrastajakuvaajallekin. Kopterikameran käyttöön ei myöskään vaadita erillisiä lupia, mutta siitä on olemassa tiettyjä sääntöjä: kameraa ei saa lennättää yli 150 metrin korkeudessa, väkijoukkojen päällä, muiden yksityisyyttä ei saa rikkoa sekä kameraan tulee aina olla näköyhteys. Trafi on myös asettanut tarkemmat säädökset kameroiden lennätyksestä. (Rajala pro shop, 2017)

Kopterikamera, jolla materiaali kuvattiin, oli malliltaan DJI Phantom 4 Advanced, joka on päivitetty versio DJI:n Phantom 3 pro:sta. Sitten DJI on tehnyt myös Phantom 4 Pro ja Pro V2.0 kamerat, jotka ovat vielä uudempia versioita. Videovertailussa käy ilmi kaikki DJI:n tekemät parantelut, mitä kamerassa on, ja mitä Phantom 3 Pro:ssa ei ole. Rintarinnan-vertaillen huomaa helposti, miten paljon parempi versio on kyseessä. Kamera on tuettu kopterissa molemmilta puolilta, kun vanhassa versiossa se oli kiinni vain yhdestä kohtaa. Tämä aiheutti jonkin verran kuvan epävakautta ja vinoa horisonttia. Kopterin propellit ovat myös nostettu hieman ylemmäs, koska 3 Pro:ssa ne näkyvät kuvassa häiritsevästi. Myös kameran akunkesto ja lennon vakaus ovat parantuneet aiemmasta versiosta, ja uudemmissa versioissa ne varmasti kehittyvät edelleen. (Tom's Tech Time, 2016)

Kameran ostaessa sen mukana tulee matkustaessa lähes välttämätön kotelo, jossa se pysyy liikkumattomana ja turvassa, ja sitä on helppo liikuttaa paikasta toiseen. Phantom 4 Advanced on ominaisuuksiltaan sopiva sekä harraste- että ammattikäyttöön. Siinä on sensorit, jotka tunnistavat esteen, esimerkiksi puun tai sähkötolpan, ja niiden avulla väistää sen automaattisesti. Kameraa ohjataan sen mukana tulevalla ohjaimella, johon voi liittää älypuhelimien tai tabletin, josta voi nähdä kameran ottamaa kuvaa. Kuvat ja videot otetaan myös ohjaimen kautta. (Dollar Hobbyz, 2018)

6.4 Editointiohjelma

Editoinnissa käytimme Adobe premiere pro cc-ohjelmaa. Ohjelma löytyi koulumme markkinoinnin luokasta, ja totesimme sen hyväksi. Editointikokemusta meillä ei oikeastaan ollut, joten pari ensimmäistä kertaa meni ohjelman opettelussa. Ohjelman opetteleminen oli suhteellisen haastavaa, koska kyseessä oli meille aivan uusi ohjelma. Adoben omilla sivuilla sekä YouTubessa on kuitenkin paljon ohjeita ja vinkkejä, joiden avulla editointi alkoi sujua. Teimme myös ensin testivideon, jotta voisimme kokeilla, miten homma toimii. Itse ajo-opetusvideon tekemisessä aiemmin tehty videokäsikirja oli hyödyllinen, koska siitä sai aina ”punaisesta langasta” kiinni, jos itse meni sekaisin kaiken materiaalin kanssa. Videon editointi oli tarkkaa työtä ja siksi aikaa vievää. Jos editoinnin kanssa tuli ongelmia, saimme apua markkinoinnin opettajilta tai opiskelijoilta, joilla on meitä enemmän kokemusta editoinnista.

Editointi alkoi videoiden tuomisesta ohjelman työpöydälle, josta ne sitten pystyi viemään editointiohjelman aikajanelle, jossa itse leikkaaminen ja editoiminen tapahtui. Videonpätkiä leikataan ja muokataan sillä tavalla, miten ne itse haluaa videolle. Videossamme käytimme suurimmaksi osaksi videon jakamista kahteen osaan sekä ylimääräisten osien pois leikkaamista. Kokeilimme joidenkin pätkien kohdalla myös hidastaa materiaalia nähdäksemme, tekeekö se selkeyttä joihinkin kohtiin, mutta päätimme olla käyttämättä sitä sen näyttäessä lähinnä kömpelöltä. Editointiohjelma sisälsi myös erilaisia efektejä, joita emme kuitenkaan tarvinneet omaan käyttöömme. Muokkasimme kuitenkin goprolla ja kopterikameralla kuvattuja materiaaleja kirkkaammaksi, koska ne olivat kuvattu eri päivänä, jolloin ne näyttivät harmaammilta. Näin saimme yhtenäisemmän tunnun videolle. Viimeisenä teimme version, jossa on englannin kieliset tekstit, sekä version ilman tekstejä.

Videon ollessa melkein valmis, huomasimme markkinointiluokan tietokoneiden vaihdon olevan tulossa. Tämä hieman tiukensi aikataulua, mutta tehtävänä olivat onneksi enää lähinnä tekstit ja ääni. Päädyimme tekemään videoon tekstit ja renderöimme sen, koska ääniraidan voi lisätä vielä jälkikäteen videolle. Äänen päättäminen videolle oli todella haastavaa, koska vaihtoehtoja oli suurentelematta miljoonia. Toimeksiantajan ehdotuksen mukaisesti päätimme jättää puheen videolta pois. Selasimme sekä teostovapaata musiikkia sekä ostettavaa musiikkia netistä. Jos olisimme päättäneet tehdä puheen videon päälle, olisi taustamusiikin virka sinänsä ollut paljon pienempi kuin mitä se ainoana

äänenä on. Koimme, että musiikin pitää olla innostava, mutta sellainen, jota kuunnellessa voi keskittyä ohjeisiin.

6.5 Yhteenveto videosta

Video valmistui meillä jo toukokuussa. Pituudeltaan video on opetuskäyttöön ihanteellinen, sen kesto on hieman alle neljän minuutin. Videon sisältö on pidetty lyhyenä ja ytimekkäänä, sen sisältämät kohtaukset on valittu huolella ja editoinnin viimeistelyyn käytimme paljon aikaa. Pyysimme ystäviämme ja luokkalaisiamme katsomaan keskeneräistä videota, jotta saisimme palautetta lopullista tulosta varten. Näin varmistimme, ettemme sokaistuneet omalle työllemme, että jälki oli varmasti ammattitaitoista ja leikkaus toimi videon kohtausten vaihtuessa.

Kokonaisuutena video on mielestämme onnistunut, ottaen huomioon taitomme, resurssimme sekä suhteellisen nopean aikataulun. Kuvauksissa helposti tuntuu, että materiaali on hyvä ja toimiva, mutta editoidessa huomaa pienimmätkin virheet ja epäkohdat mitä ei kameran pieneltä ruudulta edes näe.

Todennäköisesti yksi menetetty kuvauspäivä olisi voinut nostaa videon tasoa vielä korkeammalle, koska olisimme saaneet enemmän harjoitusta ja nähneet, mikä toimii ja mikä ei. Ihmisen käsi ei keskittymälläkään ole täysin vakaa, ja kolmijalka olisi tuonut erittäin paljon vakautta kuvaan, mutta se olisi ollut lumihangessa myös melko haasteellinen. Valaistus on videon kosmeettiseen osaan todella iso tekijä. Ennen kuvaamista ei edes tule ajateltua, kuinka pimeältä ja harmaalta pilvinen päivä videolla voi näyttää. Onneksemme viimeinen kuvauspäivä oli aurinkoinen ja olimme päässeet kuvaamaan ennen sitä, koska saimme edes vähän harjoitusta. Jos tämäkin päivä olisi ollut pilvinen, olisimme voineet muokata valaistusta editoinnissa, mutta luonnollinen valo toimii paremmin. Mikäli olisimme voineet omistautua täysin videon tekemiselle koko kevättalven ajan, olisi meillä ollut paljon joustavampi aikataulu ja videon olisi voinut kuvata vaikkapa kokonaan uudelleen, jos olisi ollut tarve.

Lopulliselle videolle ei ole päätynyt kaikki materiaali, jota me tai toimeksiantajamme oli siihen suunnitellut. Saimme kuitenkin yksimielisesti päätettyä, että tiettyjä toiveita emme voineet resurssien puutteessa toteuttaa. Vaikka meillä olikin hyvälaatuiset kamerat käyt-

tössä, olisivat jotkin kohtaukset vaatineet vielä tarkempaa kuvaa, korkeampaa kuvauslinjaa tai tehokkaampaa zoomaustoimintoa. Video ei kuitenkaan ole puutteellinen, sillä turvallisuuden kannalta siinä on kaikki oleellinen.

Toimeksiantajamme oli tyytyväinen videoon, ja se tulee seuraavalle talvikaudelle käyttöön. Hän kuitenkin oli kanssamme samaa mieltä, että mikäli kuvauspäiviä olisi saatu enemmän, video olisi voinut olla hieman parempi.

7 Onnistumisen arviointi

Aloittaessamme opinnäytetyötämme saimme selkeät ohjeet ja tavoitteet videon suhteen toimeksiantajaltamme. Ajo-opetusvideon tuli sisältää:

- Ajoasento
- Lähtö ja pysähtyminen
- Ylä- ja alamäki
- Jarrutus (mattojarrutulla ja rautajarrutulla)
- Käsimerkit (seis, lähdetään, hidasta, käännökset, kuskinvaihto)
- Kuskinvaihto

Toimeksiantajan tavoitteiden lisäksi, meillä oli videolle myös omia tavoitteita. Halusimme tehdä videon editoinnin itse ja onnistua siinä niin, että video näyttää yhtenäiseltä, kohtauokset ovat onnistuneita ja videolla on selkeä punainen lanka. Tämän lisäksi halusimme videoon sopivan musiikin sekä muutamia pätkiä dronella kuvattua videokuvaa. Tämä idea meillä oli ihan alusta asti, mutta sen toteuttaminen näytti puolestamme hieman heikolta. Onneksi saimme kuitenkin käyttää koululla jo aikaisemmin dronella kuvattua materiaalia omassa videossamme.

Aikataulutuksemme oli suurimmilta osin hyvä. Saimme jaettua opinnäytetyön osiin, jossa tutustuminen vanhaan videoon, uuden videon suunnittelu ja videokäsikirja tehtäisiin tammikuussa. Itse videon kuvaaminen kahdella vuokrakameralla tapahtuisi helmikuun loppupuolella ja videon editoiminen sekä opinnäytetyön kirjallisen osion teko sijoittuisi maaliskuun ja huhtikuun vaihteeseen. Videon kuvaamisen ja editoimisen osalta pysyimme hyvin aikataulussa, sillä rajatut kuvauspäivät pakottivat kuvaamaan kaiken kerralla. Viimeinen, aurinkoinen kuvauspäivä oli meidän kannaltamme todella onnekas, koska sen aikana saimmekin parasta materiaalia niin sään kuin omien taitojemme puolesta. Huomatesamme jotain pientä puuttuvan, pystyimme lähtemään heti Vuokattiin kuvaamaan tarvittavat osat. Video oli musiikkia vaille editoitu toukokuussa, ja musiikki siihen saatiin syksyksi. Pieni myöhästyminen videon osalta ei sinänsä haitannut, koska toimeksiantaja tarvitsi videon vasta kun lumi on maassa.

Aikataulutus ontui hieman kirjallisen osion kanssa sen jäädessä kevään pidetessä hieman vajaaksi editoinnin syödessä suuren osan ajasta.

Itse videon kuvaaminen osoittautui haasteelliseksi. Pidimme huolen, että varasimme kamerat etukäteen käyttööme, jotta pääsisimme tutustumaan niiden käyttöön, mutta valitettavasti näin ei aina käynyt. Kameran varauksessa jokin oli mennyt pieleen, emmekä saaneet kameroita käyttööme. Takaiskusta huolimatta varasimme kamerat heti uudelleen sovitulle kuvauspäivälle ja päätimme etsiä tarvittavaa tietotaitoa netistä.

Ensimmäinen kuvauspäivämme peruuntui, mikä tuotti meille lisähaastetta. Olimme muutenkin saaneet käyttööme vain kolme kuvauspäivää, johtuen yrityksen sesonkiajasta, joten olimme valmiiksi tiukoilla. Jouduimme siis tyytymään kahteen päivään. Lopulta kuvaukset suoritettiin kahden päivän aikana. Ensimmäisenä päivänä saimme käyttööme vain huonoa materiaalia, sillä ilma oli tuulinen, luminen ja pakkasen haittasi kameroiden toimintaa.

Toisena kuvauspäivänä onni oli mukana, sillä kaunis aurinkoinen päivä suosi kuvattavia ja kuvaajia. Saimme kuvattua kaiken tarvitsemamme materiaalin sopivasti viimeisenä kuvauspäivänä. Paljon ylimääräistä kuvaa emme olleet saaneet, mutta kun kuumimme saavamme lainata koulun aiemmin kuvaamaa drone-materiaalia, ajattelimme pärjäävämmekä. Videon kuvaaminen oli loppupeleissä varsinkin helppoa. Haasteiksi osoittautuivat kuitenkin valon riittävyys, videoiden valotus, sopivat kuvauspaikat sekä uudelleen otettavat videon pätkät. Kuvan vakaana pitäminen ilman kolmijalkaa luonnollisesti myös on hieman haastavaa. Mikäli meidän tuli ottaa sama otto uudemman kerran, jouduimme kääntämään koko koiravaljakon ympäri ja tuomaan samaan kohtaan uudestaan, joka on helpommin sanottu kuin tehty. Lopulta olimme tyytyväisiä kuitenkin saatuihin videonpätkiin ja päätimme siirtyä seuraavaan vaiheeseen.

Videon tekemiseen tarvittava editointiohjelma löytyi Kajaanin ammattikorkeakoulun markkinointiluokan koneelta, jossa ohjelma oli jo asennettuna. Varasimme luokan käyttööme aina etukäteen sellaisina ajankohtina, jolloin pääsimme molemmat paikalle. Aloitimme videon editoimisen yhteydessä samalla myös opinnäytetyön kirjallisen osuuden. Materiaalia löysimme ammattikorkeakoulun ja Kajaanin kaupunginkirjastosta sekä verkosta.

Mielestämme videosta tuli odotuksiemme mukainen; se oli selkeä ja sisälsi asiakkaiden tarvitsemat ajo-ohjeet. Musiikin valinta videolle osoittautui haastavaksi. Vertailimme sekä ilmaispalvelujen sekä ostettavien musiikkien vaihtoehtoja, mutta materiaalin massiivisen määrän vuoksi seulominen oli hankalaa.

Toimeksiantaja oli tyytyväinen videoon, ja sanoi sen tulevan ensi talvikaudella käyttöön safareille. Tämä olikin alkuperäinen tavoitteemme opinnäytetyötä aloittaessa, joten olimme tyytyväisiä. Olimme kaikki samaa mieltä siitä, että video olisi voinut olla myös parempi, jos olisimme saaneet sen kuvaamiseen enemmän aikaa. Mikäli olisimme päässeet useampina päivinä kuvaamaan, olisimme huomanneet enemmän pieniä asioita, joita haluamme kehittää tai tehdä eri tavalla, tai vaikkapa eri kohdalla reittiä. Resurssit olivat kuitenkin ymmärrettävistä syistä rajalliset omien opintojemme sekä toimeksiantajan aikataulun takia.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Lähdimme tekemään ajo-opetusvideota opinnäytetyöksemme, koska aihe oli mielestämme mielenkiintoinen ja kyseessä oli meille tuttu matkailupalveluyritys. Kyseessä on myös työ, joka voisi hyvin sopia opiskelemamme ammatin tulevaan työnkuvaan. Aiheen olimme myös ennalta kuulleet mahdolliseksi Vuokatti Safaris Oy:n toimitusjohtajalta Kimmo Laasoselta.

Kummallakaan meistä ei ollut aikaisempaa kokemusta videoiden kuvaamisesta tai tekemisestä yrityksen käyttötarkoitukseen. Erilaiset videoiden editointiohjelmat ja -tyylit olivat meille myös ennalta tuntemattomia. Työhön vaativaa tarmoa, heittäytymistä ja perehtymistä emme kumpikaan kuitenkaan pelänneet.

Aloitimme aiheen käsittelyn perusasioista. Mitä meidän tulisi tietää videoiden tekemisestä, minkälaisen kuvan halusimme videon antavan katsojille, miten lähestymme kuvausprojektiä, mitä kameroita käytämme ja kuinka kokonaisuuden tulee palvella yritystä sen nimellisessä tehtävässä. Saimme haalittua paljon videoiden tekemistä tukevaa kirjallisuutta Kajaanin kaupungin kirjastosta. Opimme, kuinka paljon materiaalia tarvitsimme aina yhtä kohtausta varten ja kuinka ympäristön tulee palvella tilannetta esimerkiksi valon kannalta. Videon kannalta tärkeintä oli punaisen langan säilyttämien alusta loppuun, luoda helposti ymmärrettävää ja silmää miellyttävää videomateriaalia ja tehdä järkeviä ratkaisuja leikkaamisen suhteen.

Videokäsikirja perustui toimeksiantajamme antamasta tehtäväluettelosta. Tehtäväluettelo piti sisällään kohtauksia ja kohtia, joiden tuli päätyä videoon. Videon sisällön määrästä tai tyylistä saimme päättää itse. Video käsikirjan teimme itse hankkimiemme materiaalien avulla. Videokäsikirjan kohtauksiin lisäsimme myös ylimääräisiä mahdollisesti tarvittavia videonpätkiä. Mitä enemmän materiaalia sen parempi. Kajaanin ammattikorkeakoulun toinen luokka oli myös käynyt vieraillemassa Vuokatti Safariksella. He olivat ottaneet koira-valjakko safarista videokuvaa ilmasta dronen avulla. He myönsivät meille käyttöoikeudet materiaaliin, mikä auttoi huomattavasti omaa tehtäväämme. Päätimme käyttää drone kuvaa videon alussa avauksessa sekä lopetuksessa. Tähän tarkoitukseen materiaali oli juuri sopivaa ja erittäin näyttävää. Oma työmme helpottui, sillä saatoimme käyttää kaikki resurssit tärkeimpään materiaaliin, eli oikeisiin kohtauksiin.

Kuvasimme käytettävän materiaalin itse Gopro 3:lla ja Nikon järjestelmäkameralla. Kameran olivat mielestämme hyvä valinta, sillä ominaisuuksiltaan ne olivat erilaisia, mutta kuva

oli laadukasta ja tarkkaa. Gopro:lla saimme kuvattua suuria kokonaisuuksia ja sen kalansilmäinen objekti antoi elävöittävää tunnelmaa kuvaan. Järjestelmäkameralla pysyimme käyttämään zoomausta, jolla saimme tarkkaa lähikuvaa nousuista ja laskuista.

Aikataulustamme tuli vaativa. Aloitimme opinnäytetyömme joulukuussa ja työvaiheet ja kuvaus tulisi keskittymään tammi- maaliskuun väliselle ajalle. Tämä oli tietysti Vuokatti Safariksen kuuminta sesonkiaikaa, joten kuvauspäivät olivat tiukassa. Saimme siis sovitua kolme päivää, jolloin voisimme kuvata videota. Haasteinamme oli valon riittävyys kuvauspäivien aikana, kuvaussää sekä tietysti kamerat, joiden tehokasta työskentelyä haittasivat kovat pakkaset. Aikataulumme tiukkeni, kun yksi kuvauspäivä peruuntui. Tarkuimme kuitenkin hanakasti työhön ja päätimme tehdä tehokkaan toimintasuunnitelman kahdeksi päiväksi. Hankimme kamerat ajoissa, jotta voisimme treenata niiden käyttöä ennen kuvauspäiviä ja teimme useamman version videokäsikirjasta valmiiksi.

Vastoinkäymiset saivat jatkoa, kun pyytämämme kameran lainaus peruuntui. Emme siis saaneet kameroita koko viikolla, kun olimme ne varanneet. Lähdimme ensimmäiselle kuvauspäivälle kameran kanssa, ilman ennakkokäsitystä kameran toimivuudesta. Pilvisen kelin lisäksi lämpötila laski -17 asteeseen, jolloin Gopro lakkasi toimimasta ja Nikon järjestelmäkameran akku heikkeni. Saimme tallennettua ainoastaan muutaman kohtauksen, johon emme olleet tyytyväisiä. Gopron kalansilmäobjekti oli myös laajempi kuin luulimme ja se tallensi videoille ei-toivottua taustamateriaalia.

Toisena kuvauspäivänä onnemme oli kääntynyt. Pakkanen oli hellittänyt ja sää oli erittäin aurinkoinen. Päätimme siis tiukentaa aikataulua entisestään. Kuvasimme kaikki materiaalit yhden päivän aikana, jotta saimme käyttöömmme aurinkoista ja silmää miellyttävää videokuvaa. Tämä onnistui joustavien työntekijöiden ansiosta, joita hyppyytimme ympäriltä eri kuvauskulmia etsiessämme. Saimme kuitenkin haluamamme kohtaukset videolle ja saatoimme olla tyytyväisiä työhön.

Aloimme purkaa kuvamateriaalia heti koneelle, jolla voisimme alkaa tehdä videota. Näin näkisimme mahdollisimman pian, jos jokin materiaali olisi viallista tai jos meiltä puuttui tärkeitä kohtia, joita voisimme mahdollisesti vielä uudestaan kuvata maaliskuun aikana. Editointiohjelman sisäistäminen oli onneksi helpompaa kuin kuvittelimme ja pääsimme nopeasti kokoamaan videota haluamistamme kohtauksista.

Videon saadessa pikkuhiljaa muotoa, huomasimme, ettemme olleet tyytyväisiä kaikkeen materiaaliin, joita olimme hankkineet. Tässä vaiheessa oli jo huhtikuu, ja kelit alkoivat olla lämpimämpiä ja lumet alkaneet sulaa. Päätimme kuitenkin lähteä kuvaamaan vielä tarvittavan materiaalin uudestaan. Emme yksinkertaisesti voineet jättää videoon materiaalia,

johon emme olleet tyytyväisiä. Vuokatissa hieman lavastimme taustaa, kuljettamalla rekeä kauemmaksi alueelle, missä oli lunta ja muokkaamalla kuvaussuhdetta niin, että taustalla näkyi vain lunta ja puita. Emme myöskään voineet kuvata samaan aikaan päivästä, kuin aiemmat materiaalit. Helmikuisessa video materiaalissa aurinko on matalalla, joten meidän tuli ajoittaa toimintamme vasta illalle, jolloin valo on samanlainen.

Videon viimein valmistuessa olimme molemmat siihen tyytyväisiä. Tavoitteenamme oli saada aikaan selkeä video, josta asiakas ymmärtää ajo-ohjeet, ja mielestämme onnistuimme siinä. Kuvauspäiviä olisi ollut hyvä olla enemmän, jotta olisimme saaneet lisää materiaalia, ja tietyt otokset olisi voinut ottaa vielä useammin niin, että otos varmasti on laadukas.

Opinnäytetyön teko oli haastavaa, mutta mielestämme kuitenkin mukavaa. Kiinnostava aihe, josta ei kauhean montaa samanlaista löydy, oli hyvä motivaattori työn tekemisessä. Teimme myös opinnäytetyön parina, koska molempien vahvuudet pääsivät siinä esille. Vaativimmat osat työstä olivat editoiminen ja kirjoittaminen, ja molempien vaihtelevasti sokeutuen omalle työlleen, oli todella kätevää tarkistuttaa oma tuotos toisella, josta sai raikasta ajattelutapaa, eikä jäänyt niin helposti jumiin yhteen kohtaan.

9 Lähteet

Kirjalähteet:

Verhelä, 2007. Matkailun ohjelmapalvelujen turvallisuus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Asunta, T Brännare-Sorsa, R Kairamo, H & Matero, S. 2003. Majoitus- ja matkailupalvelu. Porvoo: WSOY.

Pfirstinger, R. 1997. Huskyt ja vauhdin hurma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Vilkkä, H & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Juniper, A & Newton, D. 2011. Videokuvaaja järkkärillä 101 huippuvinkkiä. Jyväskylä: WSOY.

Kovanen, M & työryhmä. 2013. Elokuvasvatuksen opas. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Internet-video (esimerkiksi YouTube):

Dollar Hobbyz. (7.3.2018) DJI Phantom 4 Advanced in 2018 [video]. Haettu osoitteesta https://www.youtube.com/watch?time_continue=673&v=JKQXpcWj3Bo

Tom´s Tech Time. (26.3.2016) DJI Phantom 4 vs Phantom 3 | Which is the better drone? | COMPARISON [video]. Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=yqa-gcGxNTM>

Solberg, S 2016. Top Tips when Filming Action Sports. YouTube video, 6,26, julkaistu 14.9.2016. https://www.youtube.com/watch?v=EK1Cv4bL_sl

Sebrell Adam. 2014. Basic GoPro Hero3 set up for complete beginners. YouTube video, 6:29, julkaistu 29.5. <https://www.youtube.com/watch?v=tAfzZlnmecg>

Internet-lähde (ei tietokannoista):

Hakkarainen, P & Kumpulainen K. 2011. Liikkuva kuva- muuttuva opetus ja oppiminen. Viitattu 12.4.2018 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/26957/978-951-39-4270-0.pdf?sequence=1>

Suomen siperianhuskyseura, sieprianhusky. Viitattu 9.5.2018 <http://siperianhusky.fi/wp/siperianhusky/>

Plummer, L. 2017. 7/17. Viitattu 18.4.2018 <https://www.wearable.com/cameras/action-cam-tips-and-tricks>

Messier D, 6/2016. A Closer look at early aviation safety & regulation. Viitattu 12.4.2018 <http://www.parabolicarc.com/2016/03/03/early-aviation-safety/>

Anand Timothy, 22.9.2015. How to effectively Use videos in elearning. Viitattu 23.4.2018 <https://elearningindustry.com/effectively-use-videos-in-elearning>

Internet-sivut:

http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland_Majoitustilat/010_matk_tau_311.px/chart/chartViewLine/?rxid=f4044fa4-ecfa-453b-90f7-e29754ac24b3

(5.4.2011). Nikon D5100:ssä on kääntyvä 3 tuuman näyttö sekä 16,2 megapikselin kenno. Tekniikan Maailma. [Nettiartikkeli] <https://tekniikanmaailma.fi/nikon-d5100-kaantyyva-naytto-kenno/#comments>

Digiteam. (n.d). Videot opetuksessa ja oppimisessa. Viitattu 12.3.2018. <https://etiimi.wordpress.com/videot-opetuksessa/>

Blogi:

Rajala pro shop (25.4.2017) Haettu osoitteesta <https://blogi.rajalacamera.fi/kopterikamerat-tulivat-jaadakseen>

Perus J. 2017. 10 syytä ottaa video osaksi sisältömarkkinointia. Videolle 2/2017
<http://blogi.videolle.fi/10-syyta-ottaa-video-osaksi-sisaltomarkkinointia>

Schneider B, 2017. The Evolution of Airline Safety Videos. Viitattu 12.4.2018
<https://www.citylab.com/life/2017/12/the-evolution-of-airline-safety-videos/548858/>

Brainscape. 26.5.2017. Viitattu 23.4.2018 <https://www.brainscape.com/blog/2014/11/video-learning-pros-cons/>

Liitteet